

Hallituksen esitys eduskunnalle ampumaratalain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampumaratalakia ja ympäristönsuojelulakia. Ampumaratojen käytöstä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä, pohjaveden pilaantumisen estämistä sekä ampumaradasta omaisuudelle ja terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemistä koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi pääosin ampumaratalakiin. Ampumaratalaki olisi ampumaratojen osalta sekä turvallisuutta että ympäristönsuojelua koskeva laki. Ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin ampumaratoihin vain rajoitetusti.

Ampumaratoja koskevat ympäristönsuojelulain lupa- ja valvontaviranomaistehtävät sekä lain nojalla tehtävien ilmoitusten käsittely siirtyisivät nykyisiltä lupaviranomaisilta eli pääosin kunnilta ampumarataluvat ja ampumaratalain nojalla tehtävät ilmoitukset käsittelevälle viranomaiselle. Se toimisi myös valvontaviranomaisena. Ampumaratalaissa ja sen nojalla annettavissa alemmanasteisissa säännöksissä määriteltäisiin nykyistä tarkemmin ne päästöjen rajoittamista tai hallintaa koskevat vaatimukset, joiden täytyessä ampumarata voidaan ottaa käyttöön. Lupa voitaisiin antaa tai ilmoitus hyväksyä, kun ampumaradan ylläpitäjä noudattaa parhaita käyttökelpoisia tekniikoita ja mallinnettu melu alittaa asetetut raja-arvot. Vähäisen ampumaradan laukausmäärän ylärajaa ehdotetaan nostettavaksi 100 000 laukaukseen vuodessa.

Ehdotus liittyy hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan hallitus turvaa Suomen ampumaratojen toiminnan ja edistää uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueellisen tarpeen ja arvioiden mahdolliset lainsäädäntötarpeet huomioiden keskeisten maanpuolustus-, reserviläis-, ampumaurheilu-, ja metsästysjärjestöjen sekä viranomaisten tarpeet. Ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä sujuvoitetaan. Hallitusohjelman mukaan ulkoampumaratojen määrän tavoite on noin 1 000 ampumarataa vuosikymmenen loppuun mennessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	8
4.2.2 Ympäristövaikutukset	8
4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	9
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	9
6 Lausuntopalaute.....	16
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	16
7.1 Ampumaratalaki.....	16
7.2 Ympäristönsuojelulaki	24
8 Lakia alemman asteinen sääntely	24
9 Voimaantulo	25
10 Toimeenpano ja seuranta	25
11 Suhde talousarvioesitykseen.....	25
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	25
LAKIEHDOTUKSET	28
1. Laki ampumaratalain muuttamisesta.....	28
2. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	34
LIITTEET	36
RINNAKKAISTEKSTIT	36
1. Laki ampumaratalain muuttamisesta.....	36
2. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	45
LIITE 1	47
LIITE 4	48
ASETUSLUONNOS	49
valtioneuvoston ohjesäännön 15 ja 24 §:n muuttamisesta	49

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ehdotettavat säädösmuutokset perustuvat Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaukseen, jonka mukaan hallitus turvaa Suomen ampumaratojen toiminnan ja edistää uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueellisen tarpeen ja arvioiden mahdolliset lainsäädäntötarpeet ottaen huomioon keskeisten maanpuolustus-, reserviläis-, ampumaurheilu-, ja metsästysjärjestöjen sekä viranomaisten tarpeet. Hallitusohjelman mukaan hallitus myös sujuvoittaa ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä. Hallitusohjelman mukainen ulkoampumaratojen määrän tavoite on noin 1 000 ampumarataa vuosikymmenen loppuun mennessä.

1.2 Valmistelu

Sisäministeriö asetti 29.5.2024 hankkeen ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi. Tehtävänä on ollut arvioida hallitusohjelmakirjausten mukaisesti tarpeet Suomen ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi ja toteuttaa siihen liittyvät lainsäädäntömuutokset. Hankkeen työtä asetettiin tukemaan työryhmä, jossa puheenjohtaja on sisäministeriöstä ja jäsenet ympäristöministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä ja puolustusministeriöstä. Asettamispäätöksen mukaisesti hankkeelle asetettiin lisäksi ohjausryhmä, johon nimettiin jäsenet ympäristöministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä ja puolustusministeriöstä.

Valmistelun aikana työryhmä on kuullut Ampumaratahankkeen sekä ympäristöhallinnon asiantuntijoita.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM014:00/2024>.

2 Nykytila ja sen arviointi

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan ampumaradoilta edellytetään toiminnan aloittamiseksi kahta erillistä lupaa eli ampumaratalaissa (763/2015) tarkoitettua ampumaratalupaa ja ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettua ympäristölupaa. Vähäiseksi määritellystä ampumaradasta on kummankin lainsäädännön perusteella tehtävä ilmoitus. Ampumaratalain mukaisena luvat ja ilmoitukset käsittelevänä viranomaisena toimii Poliisihallitus, joka valvoo ampumaratojen toimintaa ratojen turvallisuuden osalta yhdessä poliisilaitosten kanssa. Ympäristölupaviranomaiset käsittelevät ympäristöluvan ja valvovat ympäristösäännösten noudattamista. Ympäristönsuojelulain mukaan siviiliampumaratojen ympäristöluvut käsitellään pääasiassa toiminnan sijaintikunnan ympäristölupaviranomaisen toimesta. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaratojen ympäristölupa-asiat käsittelee valtion ympäristönsuojeluviranomainen. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaradat ovat ampumaratalain soveltamisalan ulkopuolella samoin kuin ampuma-aselain (1/1998) 14 §:ssä tarkoitettujen asealan elinkeinojen harjoittajien omassa elinkeinotoiminnassaan käyttämät ampumaradat.

Suurin osa käytössä olevista ampumaradoista on perustettu ennen 2000-lukua. Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen selvitysten mukaan vuosituhaten vaihteessa ampumaratoja on ollut noin 2000–2500. Ampumaratoja määrä on 2000-luvulla vähentynyt merkittävästi, sillä nykyisen tiedon mukaan siviiliampumaratoja on noin 700 kpl ja puolustusvoimien

ratoja alle 40 kpl. Ratojen määrän vähentymiseen on vaikuttanut useita tekijöitä, kuten ympäristölupien hakemiseen liittyvän lainsäädännön ongelmat. Ennen 2000-lukua ampumaratatoimijoille on pääasiassa haettu ja myönnetty lupia lääninhallituksista. Erinäisten lainsäädäntömuutosten myötä toiminnassakin olevilta ampumaradoilta on alettu vaatia ympäristönsuojelulain mukaista lupaa, jolloin olemassa olevat radat ovat päätyneet luvallisesta tilasta luvattomaan. Toiminnassa olevia ratoja on alettu ympäristönsuojelulain perusteella tulkitsemaan uusiksi toiminnaksi, mistä on lupaprossiin aiheutunut ongelmia toiminnan sijaintipaikan ja lähialueen muutosten suhteen. Ampumaratalain säätämisen yhteydessä on jätetty voimaan aikaisemman lainsäädännön mukaiset luvat, jolloin vastaavaa ongelmaa ei ole tullut ampumaratalain mukaisissa prosesseissa.

Maa- ja metsätalousministeriön rahoittama valtakunnallinen Ampumaratojen ympäristölupahanke on toiminut 2020 vuodesta asti, jonka aikana on tehty havaintoja enteinkin ampumaratojen ympäristölupaprosessista. Hankkeessa on havaittu valtakunnallisesti merkittävää vaihtelevuutta ympäristölupaviranomaisten tulkinnassa lainsäädännöstä, jota on ympäristöministeriön laatimien oppaiden tukemana yritetty yhdenmukaistaa. Oppailla ei kuitenkaan ole oikeudellista sitovuutta eikä siten niiden noudattaminen ole pakollista. Hallinto-oikeus onkin poikennut oppaiden suosituksista. Lainsäädännön tulkinnanvaraisuus ja oppaiden noudattamatta jättäminen asettavat toiminnanharjoittajat eriarvoiseen asemaan vaatimusten vaihdellessa eri kuntien välillä. Huomioitava on myös, että ympäristönsuojelulain mukaiset viranomaisprosessit ovat hitaita ja ennalta-arvaamattomia, sillä viranomaisten edellyttämät aineistot päätöksen tekoon vaihtelevat kunnittain eikä vaatimusten taustalla aina ole juurikaan perusteita. Edellä mainituista tekijöistä johtuen prosessit venyvät kestoltaan pitkiksi eikä ympäristölupahankkeessa ole pystytty tähän vaikuttamaan. Edellä mainitut ongelmat näkyvät myös Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisussa, joissa on havaittu eroavaisuuksia ja ympäristöministeriön laatimien oppaiden suosituksista poikkeavia ratkaisuja.

Ympäristöministeriö on aiemmin todetulla tavalla vuonna 2017 selvittänyt ampumaratojen luvanvaraisuuden keventämismahdollisuuksia. Kyseisessä selvityksessä havaittiin, että nykyisen lupamenettelyn keskeisimpiä ongelmia on lupahakemusten puutteellisuus. Tähän puutteeseen vastattiin perustamalla ampumaratojen ympäristölupahanke, jossa työskentelee ympäristöalan ammattilaisia. Hanke on saanut merkittävän rahoituksen ensiksi maa- ja metsätalousministeriöltä, Urhus-säätiöltä, Maanpuolustuksen kannatussäätiöltä ja eduskunnalta. Hankkeen asiantuntijat ovat lupahakemuksissa noudattaneet ympäristöministeriön laatimia oppaita ja ohjeita. Tästä huolimatta lupaprosessit eivät ole edenneet sujuvasti eikä ratoja ole saatu suunnitelman mukaisesti luvitetuiksi, mikä on nostanut esiin taustalla olevan lainsäädännön ongelmat. Täten valtakunnallisen hankkeen aikana on pystytty havaitsemaan ongelmien juurisyy, joka on lainsäädännön tulkinnanvaraisuus sekä se, että ympäristöministeriön laatimilla oppailla ei ole oikeudellista sitovuutta.

Kahden eri lupaprosessin myötä ongelmia on havaittu myös toimivaltojen sekoittumisessa. Useasti lupaprosesseissa ja valvonnassa ympäristöviranomaiset ottavat kantaa ampumaratatoiminnan turvallisuuteen, vaikka turvallisuus ei ole heidän toimivaltaansa kuuluva asia.

Ampumaratojen ympäristölupahankkeen tietojen mukaan noin 370 ampumaradalta puuttuu ympäristönsuojelulain mukainen lupa toiminnalleen. Lupaprosessien ollessa ennakoimatonta ei kyseisille radoille luvan hakeminen ole sujuvaa eikä myöskään luvan saaminen ole itsestään selvää, vaikka rata olisi ollut toiminnassa vuosikymmeniä ilman ympäristöriskin konkretisoitumista. Iso osa koko maan ampumaradoista on vaarassa sulkeutua tai niiden toimintaa tulisi merkittävästi rajoittamaan, ellei ongelmalliseksi havaittua ympäristölupajärjestelmää selkeytetä. Lainsäädännön muutoksilla pyritään saattamaan kaikki ampumaradat takaisin luvalli-

Luonnos

seen tilaan ja säännöllisen valvonnan piiriin sekä yhdenmukaistamaan ampumaradoille asetettavia vaatimuksia, jolloin mahdollistetaan myös uusien ampumaratojen perustaminen vaatimusten ollessa selkeät kaikille osapuolille.

Ympäristösäätely perustuu Euroopan unionin antamaan säätelyyn.

Pohjavesiä koskeva keskeinen EU-lainsäädäntö koostuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista (vesipuitedirektiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä (2006/118/EY), pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta (pohjavesidirektiivi) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä (EU) 2020/2184 ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (juomavesidirektiivi). Vesipuitedirektiivin tavoitteena on pohjaveden hyvän kemiallisen ja määrällisen tilan saavuttaminen vuonna 2015, hyvän tilan ylläpito sekä tilan heikkenemisen estäminen. Pohjavesidirektiivillä tarkennetaan vesipuitedirektiivin säännöksiä pohjaveden kemiallisen tilan osalta sekä määrätään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tai rajoitetaan pilaavien aineiden pääsyä pohjaveteen. Juomavesidirektiivillä on linkitys vesipuitedirektiiviin ja pohjavesidirektiiviin erityisesti juomavedenvalmistukseen käytettävien vesimuodostumien osalta. Se sisältää määräyksiä juomaveden riskien arvioinnista ja hallinnasta raakaveden muodostumisalueelta käyttöpisteeseen asti.

Vesipuitedirektiivin 4 artiklassa todetaan pohjaveden osalta muun muassa, että jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, jotta ehkäistään pilaavien aineiden pääsy pohjaveteen tai rajoitetaan sitä ja jotta ehkäistään kaikkien pohjavesimuodostumien tilan huononeminen. Siinä todetaan lisäksi, että jäsenvaltioiden on suojeltava, parannettava ja ennallistettava kaikkia pohjavesimuodostumia sekä varmistettava tasapaino vedenoton ja pohjaveden muodostumisen välillä tavoitteena saavuttaa pohjaveden hyvä tila viimeistään 15 vuoden kuluttua direktiivin voimaantulosta direktiivin liitteessä vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Edellä mainituille 4 artiklan vaatimuksille on eräitä poikkeuksia. Edelleen direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, jotta käännetään laskeviksi pilaavien aineiden pitoisuuksien merkitykselliset ja pysyvät nousevat muutossuunnat, jotka johtuvat ihmistoiminnan vaikutuksesta, tavoitteena vähentää asteittain pohjaveden pilaantumista. Direktiivin prioriteettiaineita koskevan liitteen X kohdassa 20 on mainittu lyijy ja lyijy-yhdisteet. Näitä ei liitteessä ole sisällytetty sen vaarallisten prioriteettiaineiden luokkaan.

Pohjavesidirektiivissä vahvistetaan vesipuitedirektiivin 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa edellytetyt erityiset toimenpiteet pohjavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Ensimmäinen toimenpide on laatia pohjaveden hyvän kemiallisen tilan arviointiperusteet, joita jäsenvaltioiden on käytettävä pohjavesimuodostuman tai pohjavesimuodostumaryhmän kemiallisen tilan arvioinnissa. Näitä ovat pohjaveden laatunormit sekä raja-arvot, jotka jäsenvaltioiden tulee vahvistaa. Toiseksi direktiivissä vahvistetaan arviointiperusteet merkityksellisten ja pysyvien nousevien muutossuuntien toteamiseksi ja kääntämiseksi sekä niiden kohtien määrittämiseksi, joissa muutossuunnat käännetään laskeviksi. Myös nämä toimet kuuluvat jäsenvaltioiden tehtäviin. Jäsenvaltioiden on edelleen varmistettava, että vesipuitedirektiivin mukaisesti laadittuun toimenpideohjelmaan sisältyvät kaikki toimenpiteet, jotka ovat tarpeen vaarallisten aineiden pääsyn ehkäisemiseksi pohjaveteen ja toimenpiteet sellaisten pilaavien aineiden, joita ei pidetä vaarallisina, pohjaveteen pääsyn rajoittamiseksi. Jäsenvaltiot voivat määritellä olosuhteet, joissa keskeisiä metalleja ja niiden yhdisteitä on pidettävä vaarallisina tai vaarattomina. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa pilaavien aineiden pohjaveteen pääsyn edellä mainituista toimenpiteistä esimerkiksi silloin kun pohjaveteen pääsevien aineiden määrät ja pitoisuudet ovat niin pieniä, että pohjaveden laatu ei vaarannu.

Juomavesidirektiivi koskee kaikkea ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä eli vettä, joka on tarkoitettu juomavedeksi, ruoanlaittoon, ruoanvalmistukseen tai muihin kotitaloustarkoituksiin.

Lisäksi se koskee kaikkea vettä, jota käytetään elintarvikeyrityksissä ihmisten käyttöön tarkoitettujen tuotteiden valmistukseen, jalostukseen, säilytykseen tai markkinoille saattamiseen. Jäsenvaltioiden on juomavesidirektiivin mukaan toteutettava tarpeelliset toimenpiteet varmistaakseen, että ihmisten käyttöön tarkoitettu vesi on terveellistä ja puhdasta. Direktiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on asetettava vedelle laatuvaatimukset. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava vedenmuodostumisalueiden riskinarviointi ja riskinhallinnan hallinta. Lisäksi niiden on toteutettava ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadun säännöllinen seuranta sekä varmistettava, että toteutetaan korjaavat toimenpiteet veden laadun palauttamiseksi. Direktiivissä on asetettu lyijypitoisuuden raja-arvoksi 10 µg litrassa. Raja-arvo muuttuu 5 µg/l:ksi 12.1.2036 alkaen.

3 Tavoitteet

Ehdotuksen tavoitteena on osaltaan tukea pääministeri Orpon hallitusohjelman tuhannen ampu-
maradan tavoitteen toteutumista poistamalla ampumaratojen perustamisen hallinnollisia esteitä ilman, että ampumaratojen ympäristö- ja turvallisuusvaatimuksia alennetaan. Luvanhakijoiden ja ilmoitusten tekijöiden hallinnollista taakkaa kevennetään, mikä osaltaan tukee hallituksen norminpurun tavoitteita. Säädosmuutosten tavoitteena on lisäksi lisätä päätösten yhdenmukaisuutta sekä ennustettavuutta. Lisäksi lupaviranomaisen asiantuntemusta lisättäisiin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ampumaratalaki

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi ympäristönsuojelulain mukaisten lupien ja ilmoitusten käsittely ampumaratojen osalta ampumaratalain soveltamisalaan. Ympäristölupa ja -ilmoitus yhdistettäisiin ampumarataluvan ja -ilmoituksen kanssa yhdeksi menettelyksi, jossa lupaviranomaisena ja ilmoituksen käsittelevänä viranomaisena toimisi nykyinen ampumarataluvat ja -ilmoitukset käsittelevä viranomainen eli Poliisihallitus. Ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin ampumaratoihin vain sen lukujen 1–2 ja 14–16 osalta. Nämä sisältävät yleisiä säännöksiä, yleisiä periaatteita ja kieltoja, pilaantumisen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevia säännöksiä, ympäristön tilaa koskevia säännöksiä sekä jäteveden käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.

Ampumaratojen ympäristösäännösten siirtämisellä ampumaratalakiin keskitetään ampumaratoja koskevien lupa- ja ilmoitusasioiden käsittely yhteen viranomaiseen. Tämä vähentää hakijan tai ilmoituksen tekijän hallinnollista taakkaa. Kunnallisille lupaviranomaisille pääasiassa kuuluvien tehtävien määrä lupaviranomaista kohden on vähäinen. Tehtävien siirtäminen yhdelle viranomaiselle mahdollistaa yhdenmukaiset menettelyt sekä näitä asioita käsittelevien henkilöiden ammattitaidon kehittymisen.

Ampumaratalaki sisältäisi ympäristönsuojelulakia vastaavat maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot siten, että parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukainen riskinarviointi ja -hallinta katsotaan riittäväksi suojelemaan maaperää ja pohjavettä. Lisäksi ampumaradan mallinnetun melutason tulisi alittaa ampumaratalain nojalla säädetyt ohjearvot. Luvan tai ilmoituksen käsittelevä viranomainen asettaisi lupaan taikka ilmoitukseen antamaansa päätökseen turvallisuuden edistämistä koskevien ehtojen ja määräysten lisäksi tarpeellisia ympäristön pilaantumisen ja sen

Luonnos

vaaran ehkäisemistä, pilaantumisriskin hallintaa, ympäristövahinkojen torjumista, pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistamista sekä jätteiden määrän vähentämistä koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen.

Ehdotuksen mukaan maaperän tai pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsottaisi olevan, kun luvanhaltija noudattaisi ampumaratalain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT). Tämä tarkoittaisi, että parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukaisten vaatimusten täyttäminen olisi riittävää. Ehdotettu menettely selkeyttäisi luvan saamista koskevat edellytykset. Ehdotuksella olisi vastaava vaikutus ampumaratailmoituksen perusteella tehtävän päätöksen sisältöön.

Ampumaratamelun määrittämisessä käytettäisiin ehdotetun lain mukaan mallinnusta.

Ampumaratalupaviranomainen toimisi myös ampumaratalain mukaisena valvontaviranomaisena. Ehdotetun lain mukaan sen tulisi tehdä valvontaansa varten suunnitelma, jonka perusteella se valvoisi ratojen ympäristövaikutuksia tai -riskejä. Lisäksi poliisi valvoisi ampumaratojen turvallisuutta sekä ampumaratalain säännösten ja luvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista.

Jos valvonnassa tai ampumaradan ylläpitäjän tekemässä tarkkailussa havaittujen seikkojen perusteella olisi tarpeen, voisi luvat ja ilmoitukset käsittelevä viranomainen lisätä tai muuttaa lupaehtoja ja määräyksiä kuultuaan luvanhaltijaa tai ilmoituksen tekijää sekä muita ehdotetussa laissa säädettyjä tahoja. Tämä olisi ampumaratatoiminnan ylläpitäjän kannalta tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto kuin luvan peruuttaminen ja uuden lupaprosessin käynnistäminen.

Ampumaratalakia sovellettaisiin ympäristön pilaantumista ja päästöjä koskevien säännösten osalta jatkossa myös puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen hallinnassa oleviin ampumaratoihin sekä asealan elinkeinon elinkeinotoiminnassaan käyttämiin ampumaratoihin. Ampumaratojen turvallisuutta koskevien säännösten osalta lakia ei edelleenkään näihin ratoihin sovellettaisi, vaan viranomainen ja elinkeinonharjoittaja vastaisi oman ratansa turvallisuudesta.

Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaan ampumaradoille myönnetyt ympäristöluvat ja ilmoitusten perusteella tehtävät päätökset jäisivät lupaehtoineen voimaan. Toiminnassa on ampumaratoja, joilla ei ole ympäristölupaa eikä toiminta myöskään tapahdu ympäristönsuojelulaissa säädetyn ilmoituksen perusteella tehdyn päätöksen nojalla. Ehdotetussa laissa säädettäisiin, että lupaa tulisi hakea tai ilmoitus tehdä kolmen vuoden kuluttua ehdotetun lain voimaantulosta.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristölupa- ja -ilmoitusasioiden siirto ampumaratalakiin edellyttäisi muutoksia ympäristönsuojelulakiin. Lain soveltamisalaa koskevaa 3 §:ää ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että ampumaradoista aiheutuvien haittavaikutusten estämiseen ei sovellettaisi lain 3–10, 10 a, 11–13 ja 17–21 lukuja. Lisäksi lain 4 §:ään ehdotetaan tehtäväksi soveltamisalan raja, jonka mukaan sitä ei sovellettaisi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaratoihin. Siten kaikkien ulkoampumaratojen ympäristösääntely perustuisi ensisijaistesi ampumaratalakiin.

Ympäristönsuojelulain toimintojen luvanvaraisuutta ja ilmoituksenvaraisuutta koskevista liitteistä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina maininnat luvanvaraisista ja ilmoituksenvaraisista ampumaradoista.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Ampumaratojen ylläpitäjät ovat pääasiassa voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä. Ympäristöluvan käsittelymaksu on monessa kunnassa korkea eli tuhansia euroja. Lupakäsittelyn kulujen kattaminen on toiminnanharjoittajille suuri rasite yhdessä lupahakemukseen tarvittavien selvitysten, tutkimusten ja lupaehtojen velvoitteiden kanssa. Rahoituskanavia ampumaratojen ympäristöluvan kuluihin ei pääsääntöisesti ole, eikä myöskään ole mielekästä käyttää julkista rahoitusta perusteettoman kireään ympäristösääntelyyn. Joissain kunnissa toimintaa saatetaan tukea esimerkiksi seura-avustuksen kautta, mutta myönnettyt summat ovat tyypillisesti vähäisiä.

Ympäristönsuojelua ja ampumaradan turvallisuutta koskevien lupa- ja valvontatehtävien yhdistämisellä saavutetaan synergiahyötyjä. Lisäksi tehtävien keskittämällä saataisiin aikaan lupa- ja valvontaviranomaisen ammattitaidon kehittymistä. Näiden muutosten taloudellinen hyöty on joka tapauksessa vähäinen.

Ympäristöriskien hallitsemiseksi ja siten ympäristön suojelemiseksi tehtävien rakenteiden (BAT) sekä lupahakemukseen ja ilmoitukseen liitettävien selvitysten vakioimisella saavutetaan radan perustajalle merkittäviä kustannussäästöjä, jotka voivat olla radan koosta riippuen sadoista tuhansiin euroihin.

Lupaviranomaistehtävien ja valvontatehtävien siirtämisellä Poliisihallitukselle olisi vaikutusta Poliisihallituksen talouteen noin kahden lisähenkilötyövuoden verran. Kustannusten määrä olisi vuositasolla noin 160 000 euroa. Koska kyse ei olisi uusista tehtävistä vaan olemassa olevien tehtävien siirtämisestä, aiheutusi siitä vastaavansuuruinen säästö kunnille, joille tehtävät tällä hetkellä pääasiassa kuuluvat.

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Uudistuksella saatetaan kaikki siviilikäytössä olevat ampumaradat säännöllisen valvonnan piiriin ja riskiperusteisten haitta-aineiden hallintatoimien tekoon, jolloin ampumaratatoiminnoista mahdollisesti johtuvia ympäristövaikutuksia vähennetään. Pohjaveden ja maaperän pilaamiskiellot säilyisivät voimassa. Lisäksi ampumaratamelulle asetettaisiin raja-arvojen perusteena olevat ohjearvot.

Ehdotettavilla muutoksilla ei muutoinkaan tavoitella ympäristönsuojelullisten vaatimusten heikentämistä vaan sitä, että ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset ovat oikeasuhtaisia ja tasavertaisia toiminnan sijaintipaikasta riippumatta. Ehdotuksella ei siten voida arvioida olevan ympäristövaikutuksia.

4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Ampumaratojen määrällä on vaikutusta ammunnan harrastajien harrastusmahdollisuuksiin. Ampumaratojen riittävä määrä ja tasainen alueellinen jakautuminen vähentävät painetta harrastaa ampumaharrastusluonteista ammuntaa ampumaratojen ulkopuolella. Muualla kuin ampumaradalla tapahtuva ammunta aiheuttaa rataolosuhteisiin verrattuna suuremman turvallisuus- ja ympäristöriskin. Ampumaratojen saavutettavuuden parantuminen vähentää liikennettä ja tehostaa harrastajien ajankäyttöä.

Luonnos

Olemassa olevien ampumaratojen turvaamisella ja uusien ampumaratojen perustamisen helpottamisella voitaisiin parantaa sekä yhteiskunnan ulkoista että sisäistä turvallisuutta. Ratojen määrän kasvu mahdollistaa muun muassa reserviläisille paremmat harjoittelumahdollisuudet. Samoin poliisin, jolla ei ole hallinnassaan omia ulkoampumatarjoja, mahdollisuus harjoitteluun paranee.

Metsästäjien ampumaharjoittelumahdollisuuksien parantuminen lisää metsästyksen turvallisuutta ja eettisyyttä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Ampumaratojen määrä on vähentynyt Suomessa vuosituhatkymmen vaihteen noin 2 000 ampumaradasta nykyiseen noin 700:aan. Harrastajat ovat ilmaisseet, että merkittävä syy tähän on erityisesti ympäristölupien saamiseen liittyvät epävarmuudet ja suuresta lupaviranomaismäärästä johtuva lupalinjan vaihtelu, jonka mahdollistaa tulkinnanvarainen ympäristönsuojelulainsäädäntö. Ympäristöministeriö on laatinut ampumatarjoja koskevaa ohjeistusta, mutta tällä ei oikeudellisen sitovuuden puuttuessa ole ollut harrastajakunnan mukaan riittävää vaikutusta. Koska tilannetta ei ole aktiivisista toimista huolimatta saatu parantumaan, on syytä olettaa, että ilman säädösmuutoksia ampumaratojen määrän vähentyminen jatkuisi.

Vaihtoehto nyt esitettävälle yhden luvan mallille olisi ympäristönsuojelulain muuttaminen siten, että lupaviranomais tehtävät siirrettäisiin kunnilta valtion ympäristölupaviranomaiselle eli aluehallintovirastolle, joka toimii muun muassa puolustusvoimien ampumatarjojen lupaviranomaisena. Tämä vaihtoehto vähentäisi lupaviranomaisten määrää merkittävästi, mutta ei poistaisi lainsäädännön tulkinnanvaraisuutta. Vuoden 2026 alussa tehtävät kuuluisivat Lupa- ja valvontavirastolle. Siten lupaviranomaisten ammattitaidon parantumiselle olisi edellytykset. Tämä vaihtoehto olisi ympäristösääntelyn selkeyden kannalta paras, koska ampumatarjojen ympäristösäännökset olisivat muutettuinakin ympäristönsuojelulaissa muiden ympäristönsuojelua koskevien säännösten kanssa. Kyseisessä vaihtoehdossa säilyisi kuitenkin kaksi lupaprosessia ja kaksi eri viranomais tahoja luvan ja ilmoituksen käsittelyssä sekä valvonnassa. Tästä vaihtoehdosta aiheutuisi kuitenkin hallinnollista taakkaa, minkä vuoksi nyt ehdotettu vaihtoehto on valittu sääntelyn lähtökohdaksi.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsi

Ruotsissa on arvioiden mukaan noin 5 000 ampumatarjoa.

Ruotsissa ampumatarjat eivät yleensä tarvitse ympäristölupaa (miljötillstånd), vaan ne kuuluvat Ruotsin ympäristönsuojelulain (Miljöbalken 1998:808) mukaisen ilmoitusmenettelyn (anmälan om miljöfarlig verksamhet) piiriin. Tämä tarkoittaa käytännössä, että uuden radan perustamisesta tai ampumatarjan merkittävästä muutoksesta tehdään ilmoitus kunnan ympäristöviranomaiselle (miljönämnden). Lisäksi viranomainen arvioi ilmoituksen pohjalta, tarvitaanko lisäselvityksiä tai erityisiä määräyksiä, esimerkiksi melun rajoittamista käyttäjöihin. Varisnaista laajaa lupaprosessia ei yleensä vaadita, paitsi hyvin suurilta tai poikkeuksellisilta radoilta, jotka voivat kuulua lääninhallituksen (länsstyrelsen) lupavelvollisuuden piiriin.

Luonnos

Ruotsin ympäristönsuojelulain peruseriaatteena on sen 1 §:n mukaan, että kehitys perustuu käsitykseen, että ympäristöllä on suojeluarvo ja että ihmisen oikeuteen muuttaa ja käyttää ympäristöä sisältyy vastuu vallita luontoa hyvin. Lain periaatteena on, että ihmisten terveyttä sekä ympäristöä suojellaan vahingoilta ja haitalta riippumatta siitä, aiheutuvatko nämä saastumisesta tai muusta vaikutuksesta. Lisäksi arvokkaita luonnon- ja kulttuuriympäristöjä varjellaan. Kolmanneksi biologinen monimuotoisuus säilytetään. Maata, vettä ja fyysistä ympäristöä myös käytetään ekologiset, sosiaaliset, kulttuuriset ja kansantaloudelliset seikat huomioiden. Viidenneksi materiaalien, raaka-aineiden ja energian uudelleenkäyttö ja kierrätys varmistetaan.

Toiminnan harjoittamista koskeva paikka on valittava siten, että toiminnasta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Toimintaa ei saa sijoittaa kaavan vastaisesti. Lain mukaan toiminnanharjoittajan velvollisuus on osoittaa, että lain säännöksiä noudatetaan. Toiminnanharjoittajan tulee hankkia toiminnan harjoittamisen edellyttämä ympäristönsuojeluasiantuntemus. Jokaisella, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa toimintaa, on velvollisuus tehdä suojaavat toimenpiteet, noudattaa säädettyjä rajoituksia sekä toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti ehkäistäkseen ympäristölle ja terveydelle aiheutuvia haittoja sekä rajoittaa taakseen niitä. Ammattimaisessa toiminnassa on käytettävä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita. Toimenpiteet on toteutettava heti kun havaitaan, että toiminnasta voi aiheutua haittaa ympäristölle tai terveydelle.

Edellä mainittuja vaatimuksia ei kuitenkaan tarvitse noudattaa, jos se olisi kohtuullisuusperiaatteen vastaista. Kohtuullisuusperiaatteessa arvioidaan toimenpiteiden kustannuksia suhteessa niistä saatavaan hyötyyn. Jokaisen, joka harjoittaa tai on harjoittanut toimintaa, on palautettava ympäristö ennalleen siinä määrin kuin se on kohtuullista. Vaihtoehtoisesti voi toiminnanharjoittajalle syntyä korvausvelvollisuus. Vaikka toiminnasta aiheutuisi merkittävää haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle siitä huolimatta, että kohtuulliset suojaustoimet on tehty, voi Ruotsin hallitus antaa luvan toiminnan jatkamiselle, jos siihen on erityistä syytä. Samoin jos toiminnalla on erityistä merkitystä yleisestä näkökulmasta, voi hallitus antaa luvan toiminnan harjoittamiseen siitäkin huolimatta, että suuren ihmismäärän elinolosuhteet huonontuvat olennaisesti tai ympäristöä pilataan merkittävästi. Maa- ja vesialueita tulee käyttää ensisijaisesti siihen tarkoitukseen, johon ne luontaisesti sopivat. Erityisen herkkiä alueita tulee suojata mahdollisimman hyvin. Alueet, joilla on erityistä luonto-, virkistys- tai kulttuuriarvoa, tulee suojata toiminnalta, joka aiheuttaisi näille haittaa. Toisaalta alueita, jotka soveltuvat hyvin teollisuuden, energiatuotannon, energiaverkkojen, vedenhankinnan ja jätteidenkäsittelyn tarkoituksiin, tulee suojata toiminnalta, joka estäisi alueiden käytön näihin tarkoituksiin. Myös puolustustarkoituksiin soveltuvia alueita on suojattava tätä haittaavalta muulta käytöltä.

Ruotsissa hallituksella on toimivalta antaa alueellisia tai koko maan kattavia ympäristönlaitumormeja. Viranomaisen ja kuntien tehtävänä on valvoa, että normeja noudatetaan.

Ympäristölle vaarallisella toiminnalla tarkoitetaan esimerkiksi toimintaa, jolla on jätevesipäästöjä taikka kiinteän aineen tai kaasun päästöjä. Lisäksi sillä tarkoitetaan maan, rakennusten tai rakennelmien käyttöä siten, että siitä aiheutuu ympäristölle melu-, värinä-, valo- tai säteilyhaittaa. Tarkempi sääntely kielletyistä ja luvanvaraisista toiminnoista on annettu asetuksin. Lupa-iranomainen voi kuitenkin velvoittaa toiminnanharjoittajan hakemaan muussakin tapauksessa lupaa, jos toiminnalla voidaan olettaa olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ruotsissa ympäristöluvan tarve ja menettelyn laajuus vaihtelevat toiminnan mukaan. Toiminnot on jaettu kolmeen eri luokkaan (A, B ja C) arvioitujen ympäristövaikutusten perusteella. Näistä A- ja B-luokan toiminnot vaativat ympäristöluvan, C-luokan toimintoja koskee ilmoitusvelvollisuus. Ruotsissa on noin 6 000 kohdetta, joilla on ympäristölupa. Ilmoitusvelvollisuuden piirissä on noin 20 000 kohdetta.

Luonnos

Luvan ympäristölle vaaralliseen toimintaan (A-luokka) myöntää maa- ja ympäristötuomioistuimen (Mark- och miljödomstolen). B-luokkaan kuuluvien toimintojen osalta toiminnanharjoittajan on haettava lupaa lääninhallituksen ympäristölupadelegaatiolta (miljöprövningsdelegation). C-luokan toiminnot eivät ole luvanvaraisia, mutta toiminnanharjoittajan on tehtävä toiminnasta ilmoitus kunnalle. Muut toiminnot eivät edellytä lupaa tai ilmoitusta, mutta niidenkin kohdalla on noudatettava ympäristönsuojelulain mukaisia määräyksiä. Kunnan viranomaiset voivat valvoa myös A-, B- tai C-luokkiin kuulumattomia kohteita.

Ampumaratoja koskee ilmoitusvelvollisuus (verksamhetskod 92.20), mikäli niillä ammutaan vuodessa yli 5 000 laukausta aseilla, joiden kaliiperi on alle 20 millimetriä. Tätä pienemmät radat ovat ilmoitusmenettelyn ulkopuolella. Pohjavesialueilla sijaitsevista radoista tai haulikkoradoista ei ole säädetty erikseen (Miljöprövningsförordning 2013:251). Puolustusvoimien radat kuuluvat B-kategoriaan, mikäli niillä ammutaan kaliiperiltaan yli 20 mm:n aseilla tai käytetään räjähteitä.

Ilmoitusvelvolliset toiminnot saa aloittaa aikaisintaan kuusi viikkoa sen jälkeen, kun niistä on annettu ilmoitus valvontaviranomaiselle, ellei viranomainen ole tehnyt asiassa erillistä päätöstä. Mikäli päätöstä ei ole annettu kuudessa viikossa, toiminnan voi aloittaa.

Kunnan ympäristöviranomainen, joka käsittelee ampumaratoja koskevat ilmoitukset ja toimii ampumaratojen valvojana, voi saada ohjeistusta ympäristövirastolta (Naturvårdsverket)

Asetuksella voidaan säätää, että tietyissä asioissa lupaviranomaisena toimii lääninhallitus. Pohjavesialueella olevia laitoksia on käytettävä siten, ettei vaaraa terveydelle aiheudu. Kunta voi päättää, että muullekin kuin laissa luvanvaraiseksi määrätylle toiminnalle on haettava lupaa, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, ettei terveydelle aiheudu vaaraa.

Ruotsin ampumaurheiluliitolla (Svenska Skyttesportförbund) on ympäristökonsultti avustamassa ampumaratojen perustamisessa.

Ampumarata kuuluu ilmoitusvelvollisuuden piiriin, jos radalla ammutaan vähintään 5 000 laukausta vuodessa aseilla, joiden väljyys on enintään 20 mm. Ilmoitus tehdään kunnalle, mutta jos radalla on huomattavat ympäristövaikutukset, voi ilmoituksen käsittelijänä olla lääninhallitus taikka maa- ja ympäristötuomioistuimen. Ruotsin ampumaurheiluliiton ympäristökäsikirjan mukaan ilmoituksen käsittelyaika on tyypillisesti kuusi kuukautta. Toiminnanharjoittaja voi päättää hakea ilmoituksen sijaan lupaa, jolloin hänelle syntyy oikeus harjoittaa toimintaa niin kauan kuin lupaehdot täyttyvät.

Ympäristölupamenettely käynnistyy neuvottelulla, jossa luvanhakija kokoaa asianosaisten kannat. Tämän jälkeen luvanhakija jättää hakemuksen, johon sisältyy ympäristövaikutusten kuvaus. Sen tarkoituksena on kuvata toiminnan suorat vaikutukset ihmisille, eläimille sekä ympäristölle. Lisäksi se sisältää kuvauksen toiminnan vaikutuksista materiaalin, raaka-aineiden ja energian käytölle.

Melumallinnukset tulee tehdä ampumaradalle 60, 65 ja 70 DbAI:n mukaisesti. Jos vaikutus kohdistuu vain harvoihin, voidaan melumittaus katsoa riittäväksi.

Ympäristönsuojelua koskevan lain mukaan toiminnanharjoittajan tulee tehdä omavalvontaa, myös niiden ratojen osalta, jotka eivät kuulu luvanvaraisuuden tai ilmoituksenvaraisuuden piiriin. Västerbottenin läänin ohjeen mukaan omavalvonnassa tulee huomioida suojeluobjektit radalla ja sen läheisyydessä sekä arviointi toiminnan määrästä, laadusta ja ampuma-ajankohdista.

Luonnos

Lisäksi on arvioitava eri ammunnan lajien ympäristövaikutukset sekä toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi, esimerkiksi suojavalleja puhdistamalla, maaperää kalkitsemalla sekä tekemällä mittauksia päästöjen vaikutuksista. Vielä tulisi arvioida meluvaikutuksia huomioiden myös tehdyt valitukset. Kaikki ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluva toiminta on viranomaisvalvonnan alaista riippumatta siitä, onko toiminnan harjoittamisen aloittaminen edellyttänyt lupaa, ilmoitusta tai ei kumpaakaan. Toiminnassa tulee noudattaa parhaita toteuttamiskelpoisia tekniikoita (BAT). Kohtuullisuusperiaatteen mukaan toiminnalta edellytettäviä haittojen ehkäisytoimia arvioidaan suhteessa niillä saavutettavaan hyötyyn.

Ympäristö- ja terveysriski voi syntyä vain, jos saastuminen ylittää raja- tai ohjearvot. Riskiarvioinnissa huomioidaan sekä saastumisen määrä että saasteen leviämistapa suojattavaan kohteeseen. Kohtuullisuusperiaatetta sovelletaan myös saastuneen maaperän saneeraustarvetta arvioitaessa

Maaperään päätyvän lyijyn määrän arviointia koskeva velvoite voidaan Västerbottenin läänin ohjeen mukaan toteuttaa laukaussäärän laskemisella, maaperää tutkimalla tai XRF-analyysillä. Ohjeessa todetaan, että vaikka lyijyn määrän mittaaminen on tärkeä osa riskinarviointia, siitä ei saada muodostettua kokonaiskuvaa ilman, että leviämistä tutkitaan.

Västerbottenin läänin ympäristöviranomaisille laaditun ohjeen mukaan ilmoitusprosessissa tulisi haulikkoradan radanpitäjä velvoittaa PAH-yhdisteiden liukenemisen ehkäisemiseksi käyttämään ympäristölle haitattomia savikiekköjä. Vähimmäisvaatimuksena ampumaradan pitäjä tulisi velvoittaa arvioimaan, millaisia ympäristö- ja talousvaikutuksia tällaisten kiekkojen käyttöönotosta seuraisi. Tällöin voitaisiin arvioida, onko käyttöön velvoittaminen kohtuullista. Uu- silla radoilla tulee velvoittaa käyttämään lyijyn korvaavasta materiaalista tehtyjä hauleja.

Ruotsin ympäristövirasto (Naturvårdsverket) on antanut yleisohjeen (NFS 2005:15), jossa on määritelty ampumaratamelun ohjearvot eri ajankohdille sekä erityyppisille ja eri aikakausina rakennetuille ampumaradoille. Mittausten tarkoituksena on selvittää meluvaikutusten määrä, mutta radan ylläpitäjän tulee tehdä melulaskelmat tai melumittaukset vain, jos ratamelusta tulee valituksia. Ympäristövirasto on myös laatinut ohjekortit (branschfaktablad), jotka sisältävät suositukset omavalvonnalle.

Ampumaradalla ampuminen edellyttää poliisin (Polismyndigheten) lupaa. Luvan tarkoituksena on turvata ampumaradan turvallinen käyttö. Turvallisuutta koskeva lupa myönnetään pääsääntöisesti viideksi vuodeksi kerrallaan. Luvan päättyessä toiminnanharjoittajan on haettava sille jatkoa, jonka saamisen edellytyksenä on radan turvallisuustilanteen tarkistaminen.

Ruotsin kaavoitus- ja rakennuslain (Plan- och byggförordning 2011:338) mukaan ampumaradan perustamiseen, rakentamiseen, siirtämiseen tai olennaiseen muuttamiseen tarvitaan rakennuslupa. Vaatimus on voimassa sekä asemakaavan alueella että sen ulkopuolella. Puolustusvoimien radat tai tarkoitukseltaan salaisiksi luokitellut radat eivät tarvitse rakennuslupaa. Lupaa ei myöskään tarvita, mikäli kunta on asemakaavassa tai aluemääräyksissä päättänyt poikkeuksista ampumaratojen luvantarpeista. Luvantarpeen arvioinnissa voidaan arvioida toiminnan luonnetta ja sisältöä, radan kokoa, maanmuokkaustöiden laajuutta, radan vaikutusta ympäröiviin alueisiin sekä muihin maankäytön intresseihin.

Toiminnanharjoittajalla on ympäristölain mukaan velvollisuus puhdistaa käyttämänsä alueet toiminnan päättyttyä. Tämä velvollisuus koskee kuitenkin vain ympäristölain voimaantullessa 1.7.1969 käynnissä ollutta toimintaa. Västerbottenin läänin ohjeessa todetaan, että ensisijainen puhdistustapa on saastuneiden maamassojen poiskerääminen ja saastuneisuudesta riippuen joko uudelleenkäyttäminen tai sijoittaminen turvalliseen paikkaan.

Luonnos

Ampumaratoja koskevia ohjearvoja ja ympäristölaatumormeja Ruotsissa

Meluohjearvot

Ruotsissa on käytössä ohjearvot ampumaratamelulle (Allmänna råd om buller från skjutbanor, NFS2005:15). Käytetty suure on maksimiäänitaso dBA aikapainotuksella I eli dBAI

Alue	Arkipäivät klo 7–22	La, su ja pyhäpäivät klo 9–19	La, su ja pyhäpäivät klo 19–22	Yöaika (Puolus- tusvoimat)
Asuin- ja vapaa-ajanrakennukset				
Uusi tai muutettu rata	65–70	65–70	60–65	55–60
Rata perustettu ennen 1982	65–75	65–75	60–70	55–65
Rata ennen 1982, vähäinen häiriö	65–80	65–80	60–75	55–65
Hoitolaitokset				
Uusi tai muutettu rata	60–65	60–65	55–60	55–60
Rata perustettu ennen 1982	60–70	60–70	55–65	55–65
Rata ennen 1982, vähäinen häiriö	60–75	60–75	55–70	55–65
Koulut ja virkistysalueet				
Uusi tai muutettu rata	60–65	60–65	60–65	-
Rata perustettu ennen 1982	60–70	60–70	60–70	-
Rata ennen 1982, vähäinen häiriö	60–75	60–75	60–75	-

Arvoissa on vaihteluvälit. Uusilla tai muutetuilla radoilla tulisi pyrkiä tiukempiin rajoihin. Vähäisellä käytöllä olevilla radoilla isommat arvot ovat riittävät. Mikäli radalla ammutaan vain muutamana päivänä vuodessa, tulisi ohjeen mukaan sallia myös ohjearvot ylittävät melupäästöt. Haulikkoradoille tulkinta on usein lievempi, sillä niiden osalta meluntorjunta on vaikea järjestää.

Meluvaikutusten arvioinnissa suositetaan tyypillisesti mallinnusta. Mikäli altistuvia kohteita on vähän, voidaan selvitys tehdä mittaamalla. Yleisesti käytettynä viitteenä melun arvioinnin ja laskentamallien osalta on vuodelta 1984 oleva valtion luonnonhoitolaitoksen julkaisu, jossa on esitetty aseiden melupäästötietoja sekä laskentakaavoja meluvaikutusten arvioinniksi altistuvilla kohteilla. Kaavat huomioivat etäisyyden, suunnan, kasvillisuuden ja korkeuserot.

Ympäristölaatumormit pohjavedelle

Ohjearvot pohjavedelle			Lähtökohta, jolloin trendi tulisi kääntää		
Pb (µg/l)	As (µg/l)	Cu (µg/l)	Pb (µg/l)	As (µg/l)	Cu (µg/l)
10	10	2 000	2	5	1 000

Maaperän pilaantumisen ohjearvot

Ruotsissa on käytössä ohjeelliset raja-arvot haitta-aineille kahdessa eri kategoriassa; herkkä maankäyttö ja vähemmän herkkä maankäyttö. Herkällä maankäytöllä (KM) tarkoitetaan esim.

Luonnos

asuinalueita ja leikkipuistoja, vähemmän herkällä käytöllä (MKM) esimerkiksi teollisuus- ja toimistoalueita.

Aine	KM (mg/kg)	MKM (mg/kg)
Antimoni	12	30
Arseeni	10	25
Lyijy	50	180*
Kupari	80	200
Nikkeli	40	120
Sinkki	250	500

* oli aiemmin 400 mg/kg

Lyijyn osalta herkkien alueiden raja 50 mg/kg on yhteiseen käytäntöön perustuva raja. Tapauskohteisesti raja voi olla tätä alemmakin. Alin tietyllä alueella asetettu raja voi olla 20 mg/kg yli paikallisen taustapitoisuuden.

Tiukoilta vaikuttavista rajoista huolimatta näitä ei ehdottomasti sovelleta esim. ratojen taustavalleihin, vaan myös haitta-aineiden kulkeutuminen huomioidaan.

Ruotsin ampumaurheiluliitto (Svenska Skyttesportförbundet) on julkaissut toiminnanharjoittajille ja muille ratojen kanssa toimiville oppaan, jossa on käsitelty ampumaratojen ympäristöasioita ja lainsäädännön vaatimuksia. Opas on epävirallinen eikä sillä ole juridista sitovuutta. Sen päätarkoituksena on toiminnanharjoittajien ohjeistaminen.

Keskeiset syyt, miksi Ruotsissa ei vaadita ympäristölupaa samalla tavalla kuin Suomessa:

1. Riskiluokitus: Ruotsissa ampumaradan ei katsota muodostavan samanlaista ympäristöriskiä kuin Suomessa;
2. Hallinnollinen keveys: Ilmoitusmenettely on kevyempi, joustavampi ja nopeampi, jolloin byrokratia on vähäisempää;
3. Vastuunjako: Ampumaradan käyttöä voidaan rajoittaa paikallisesti (esim. ampuma-ajat, melutasot), mutta koko valtakunnan tasolla ei edellytetä raskaiden lupien hakemista; sekä
4. Historiallinen käytäntö: Ruotsissa ampumaharrastus ja puolustusvoimien harjoittelu ovat olleet pitkään vahvasti integroituna ja ratoihin on suhtauduttu enemmän paikallisena maankäyttö- ja järjestyskysymyksenä kuin raskaan ympäristöluvan edellyttävänä toimintana.

Norja

Norjassa ampumaratojen sääntely perustuu kaavoitukseen. On olemassa kahdenlaisia kaavoja, kunnallinen kaava (kommunal plan) ja sääntelykaava (reguleringsplan).

Sääntelykaava on yksityiskohtainen kaava esimerkiksi ampumaradan osalta. Se voi olla Suomen asemakaavaa yksityiskohtaisempi ja sen perusteella voi hakea rakennuslupaa.

Luonnos

Sääntelykaavassa määritellään mihin tarkoitukseen aluetta käytetään, mitkä asiat on huomioitava alueen käytössä ja mitkä ovat käytön rajoitukset. Lisäksi siinä määritellään yksityiskohtaisesti rakennusoikeuden määrä sekä rakennusten sijoittelu ja muoto.

Kaavoituksessa sovelletaan asetusta seuraamusten selvittämisestä. Tämä asetusta koskee kaavojen ympäristövaikutusten arviointia. Vaikka ampumaradan perustamisen yhteydessä ei yleensä tarvitse tehdä virallista ympäristövaikutusten arviointia, suunnitelmissa on silti arvioitava vaikutukset useisiin eri tekijöihin. Ampumarataa koskevassa sääntelykaavan valmistelussa tulee olla tehtynä selvitys radan vaikutuksista. Sääntelykaavan laatimisen yhteydessä selvitetään myös luonnon moninaisuuden turvaamisesta annetusta laista aiheutuvat mahdolliset rajoitukset ampumaradan perustamiseen.

Norjan kaavoitus- ja rakennuslain mukaan kuntien on laadittava kuntasuunnitelma, joka koostuu yhdyskuntaosasta ja alueosasta. Yhdyskuntaosa sisältää suunnitelman yhdyskunnallisesta kehityksestä kunnassa ja sillä voi olla vaikutusta ampumaratojen perustamiseen ja ylläpitämiseen. Osa kunnista tekee teemakohtaisia kaavoja esimerkiksi liikuntapaikoista tai ulkoilualueista. Kunnallisen kaavan alueosalla on keskeinen merkitys toimintojen sijoittumiseen kunnassa, joten sillä on keskeinen merkitys ampumaratojen perustamisessa. Siinä osoitetaan eri toimintojen sijoittumista kunnassa huomioiden niiden vaikutukset ympäröiviin toimintoihin. Osio koostuu kartasta, määräyksistä ja kaavan kuvauksesta. Kaikkien kuntien tulee varata alue ampumaradalle samoin kuin muihin ajankohtaisiin tarkoituksiin. Myös läänit laativat ajankoh- taisten tarpeiden perusteella teemakohtaisia aluekaavoja. Nämä eivät ole juridisesti sitovia, mutta ne ohjaavat kuntien tekemää suunnittelua.

Saastumislaki (Forurensningsloven) koskee ympäristön suojelua saastumiselta ja jätehuollon parantamista. Ampumaratojen osalta laki koskee erityisesti melua ja metallipäästöjä. Lain läh- tökohtana on, että kiellettyä on kaikki saastuttaminen, johon ei ole lain perusteella lupaa. Tämä koskee myös toimenpidettä, joka tehdään lain nojalla. Lain voimaantullessa toiminnassa olleiden ampumaratojen osalta on käytännöksi muodostunut, että radat voivat jatkaa toimintaa ilman lupaa. Uusien ratojen osalta perustaminen tapahtuu ilman erillistä saastumislain mukaista lupaa, kun rata toteutetaan voimassaolevan sääntelykaavan mukaisena. Vain siis olemassa olevan ra- dan merkittävä laajennus tai muutos edellyttää saastumislain mukaista lupaa.

Ilmasto- ja ympäristöviraston ohje melun arvioinnista kaavoituksessa sisältää raja-arvot me- lulle. Ohjetta sovelletaan uusien ampumaratojen perustamiseen, mutta se koskee myös melulle herkkien toimintojen sijoittamista olemassa olevien ampumaratojen läheisyyteen.

Ampumaratojen melun arvioinnissa käytetään mallinnusta. Olemassa olevien ampumaratojen laajennukseen voidaan antaa lupa melualueella sijaitsevasta melulle herkistä rakennuksista huo- limatta, jos melun lisäys ei ole olennainen. Olennaisena lisäyksenä pidetään Lden-määreen kes- kiarvon nousua vähintään 3dB:llä.

Norjan aselain nojalla on annettu kaksi asetusta, jotka koskevat ampumaratojen perustamista. Ampumarata-asetuksessa määritellään ampumaradan sekä suoja-alueen turvallisuusvaatimuk- set. Ampuma-aseasetuksessa on säännökset ampuma-aseiden säilyttämisestä ampumaradalla.

Norjan lainsäädännön mukaan ampumaurheiluliittoon (DFS) kuuluvien yhdistysten on mahdol- lista saada valtionapua ampumaradan perustamiseen. Edellytyksenä on ampumarataneuvottelu- kunnan päätös, joka nykyisin voidaan korvata myös hyväksytyllä suunnittelukaavalla. Käytän- nössä neuvottelukunnan hyväksyntä tarvitaan vain vanhan ampumaradan laajentamiseen tai uu- distamiseen. Ampumarataneuvottelukunta koostuu ampumaseuran ja kunnan edustajista.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Ampumaratalaki

1 §. Lain tarkoitus. Lain tarkoitusta koskevaan 1 §:ään lisättäisiin ympäristön pilaantumista, päästöjen hallintaa ja terveyttä koskevien säännösten ampumaratalain soveltamisalaan siirtämisestä seuraavat muutokset. Lain tarkoitus vastaisi näiden osalta pääosin ympäristönsuojelulaissa säädettyjä tavoitteita. Selvyyden vuoksi pykälä jaettaisiin kahteen momenttiin, joista ensimmäinen koskisi lain tavoitteita jaoteltuina viiteen kohtaan ja toinen momentti sisältäisi täydennetyn kuvauksen siitä, mistä seikoista laissa säädetään.

1 momentin 1 ja 2 kohdat vastaisivat sisällöltään voimassa olevan lain säännöksiä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3-kohta, jossa tavoitteeksi asetetaan terveellisen ja viihtyisän ympäristön turvaaminen. Terveellisyydellä tarkoitettaisiin sitä, että ampumaradan toiminnasta ei aiheudu haittaa radalla tai sen ympäristössä oleskelevien ihmisten terveydelle. Terveydellä tarkoitettaisiin, ettei radan päästöistä aiheutuisi terveysvaaraa, varsinaisesta ampumisesta aiheutuvan vaaran ehkäisemisestä säädetään momentin 1-kohdassa. Ampumaradan ympäristön viihtyisyyden turvaamisella tarkoitettaisiin esimerkiksi säädetty raja-arvot ylittävän melun ehkäisemistä.

Momentin 4-kohdassa asetettaisiin lain uudeksi tavoitteeksi ympäristön pilaantumisen ja tämän vaaran ehkäiseminen. Ehkäiseminen perustuisi riskinhallintaan ja se toteutettaisiin parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia keinoja käyttäen. Parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla tarkoitetaan mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito- sekä käyttötapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä. Keskeisimmät näitä koskevat vaatimukset kuitenkin sisältyisivät ehdotetun lain nojalla säädettävän valtioneuvoston asetuksen säännöksiin. Ympäristöministeriö on laatinut oppaan Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT): Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta, Suomen ympäristö 2014:4. Selvityksen alkusanoissa on todettu, että selvityksellä voidaan entisestään parantaa ympäristönsuojelun tasoa, kehittää ampumaratojen ympäristönsuojelun kustannustehokkuutta, yhtenäistää ympäristölupien vaatimustasoa, luoda paremmat edellytykset tapauskohtaisten olosuhteiden huomioimiselle sekä vähentää turhia tai virheellisiä investointeja. Selvityksessä on pyritty arvioimaan myös tulevaa kehitystä. Siinä esitettyjä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita on siten tarkoituksenmukaista käyttää sääntelyn perustana selvityksen jälkeinen kehitys huomioiden. Ampumaratojen osalta pilaantumisriskit liittyvät ensisijaisesti lyijypäästöjen aiheuttamaan pohjaveden ja maaperän pilaantumiseen.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 5-kohta, joka koskisi jätteistä aiheutuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemistä. Ampumaradan käytöstä aiheutuvien jätteiden määrä on yleensä vähäinen. Lyijyn lisäksi radalla syntyy jätettä lähinnä taululaitteista, patruunapakkauksista ja pienissä määrin tavanomaisesta yhteiskuntajätteestä. Hylsy, jotka ovat yleensä messinkiä, käytetään jälleenlataukseen tai kierrätetään metallina.

Muutettu 2 momentti sisältää kuvauksen niistä seikoista, joista annettaisiin säännöksiä lain tavoitteiden edistämiseksi. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi vastaamaan lain laajennettuja

tavoitteita. Lain tavoitteita ehdotetaan laajennettaviksi lisäksi ampumaradoista aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen. Näitä olisivat siis käytännössä lyijy- ja melupäästöt. Ehkäiseminen tapahtuisi riskinhallinnan keinoin.

2 §. Soveltamisala. Lain soveltamisalaa koskevaan 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi sen *1 momentin* osalta ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, pohjavesien pilaantumisen estäminen sekä ampumaradasta terveydelle ja omaisuudelle aiheutuvan haitan ehkäiseminen. Lisäykset olisivat tarpeen siirrettäessä ampumaratoja koskeva ympäristösäätely ensisijaisesti ampumaratalain soveltamisalaan.

Ympäristön pilaantumisen sekä terveydelle ja omaisuudelle aiheutuvan haitan osalta lakia sovellettaisiin haittojen ehkäisemiseen ja pohjaveden pilaantumisen osalta haitan estämiseen.

Lain soveltamisalan rajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että *2 momentin 3- ja 4-kohtien* osalta ampumaratalakia sovellettaisiin näissä kohdissa tarkoitettujen ampumaratojen ylläpitäjien osalta ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen. Siten esimerkiksi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaradat tulisivat lain soveltamisalaan ympäristön ja terveyden haittojen ehkäisemisen ja estämisen osalta. Vastaavalla tavalla tulisivat lain soveltamisalaan esimerkiksi ase- ja patruunatehtaiden koeammuntaradat. Ampumaratojen käytön turvallisuus jäisi näiden ratojen osalta edelleen lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Ampumaratalakia ehdotetaan *3 momentin* mukaan sovellettavaksi ensisijaisesti ampumaradan pitämisestä ympäristölle aiheutuvien haittavaikutusten riskin ehkäisemiseen. Toissijaisesti riskin ehkäisemiseen sovellettaisiin muuta lainsäädäntöä. Ehdotuksessa esitetään, että ampumaratoihin ei sovellettaisi ympäristönsuojelulain lukuja, jotka koskevat viranomaisia ja niiden tehtäviä, ympäristöluvan tarvetta ja lupaviranomaisen toimivaltaa, lupamenettelyä, lupaharkintaa ja lupamääräyksiä, direktiivilaitoksen lupaharkintaa, lupapäätöstä, luvan voimassaoloa, eräitä toimialoja koskevia säännöksiä, yleistä ilmoitusmenettelyä, toiminnan rekisteröintiä, kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettelyä, korvauksia, otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kasvihuonekaasuja, valvontaa ja hallintopakkoa, muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpanoa, erinäisiä säännöksiä sekä voimaantuloa ja siirtymäsäännöksiä. Näistä joko säädettäisiin kattavasti ampumaratalaissa ja hallintolaissa (434/2003) tai ne koskisivat muita toimintoja kuin ampumaradan perustamista ja pitämistä.

3 §. Määritelmät. Pykälän *3 momenttiin* sisältyvää vähäisen ampumaradan määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähäiseksi ampumaradaksi katsottaisiin ne ampumaradat, joilla on tarkoitus ampua enintään 100 000 laukausta vuodessa. Tällaisen ampumaradan ylläpitämiseen ei tarvittaisi lupaa vaan radasta tulisi tehdä 8 §:ssä tarkoitettu ilmoitus.

5 §. Ampumaratalupa. Ulkona sijaitsevan ampumaradan osalta luvan saamista koskeviin *1 momentin* edellytyksiin lisättäisiin maaperän ja pohjaveden pilaantumista sekä melua koskevat kohdat. Momentin *2 a –kohta* sisältäisi ympäristönsuojelulain 16 §:ssä säädetyn maaperän pilaamiskiellon ulkona sijaitsevan ampumaradan osalta. Vastaavasti *2 b –kohta* sisältäisi ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon. Pilaamiskiellojen vastainen seuraus hallittaisiin riskinhallinnan keinoin.

Momentin *2 c –kohtaan* ehdotetaan lisättäväksi uusi luvan saannin edellytys, jonka mukaan ampumaradan toiminnasta aiheutuva äänitaso ei saa ylittää ampumaratalain nojalla annettujen säännösten mukaisia raja-arvoja. Tätä arvioitaisiin ehdotettujen 9 b §:n sekä 16 §:n 1 momentin 6-kohdan nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännösten perusteella.

Kohtaan 9 ehdotetaan tehtäväksi ratavastaavan tehtävän määrittelyn rajausta siten, että ratavastaavan tehtävät säilyisivät nykyisessä laissa säädettyjä tehtäviä vastaavana eivätkä ratavastaavan tehtävät laajentuisi vastaamaan ehdotettua soveltamisalan laajennusta. Ampumaradan päästöjen tarkkailu ja valvonta olisivat radan ylläpitäjän ja valvontaviranomaisen vastuulla, ratavastaava vastaisi omalta osaltaan vain radan turvallisuudesta. Päästöjen tarkkailu edellyttäisi mitausten tekemistä, johon ratavastaavan ei voida edellyttää käyttävän varoja eikä hänellä voida edellyttää olevan päästöjen valvontaan tarvittavaa ammattitaitoa.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi *10-kohta*, jonka mukaan luvan saamisen edellytyksenä olisi se, että hakija liittäisi hakemukseensa lupaharkinnan kannalta tarpeellisen selvityksen radan toiminnasta ja vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Voimassa olevassa laissa ei ole katsottu tarpeelliseksi kyseistä säännöstä, vaan hakemuksen perusteluvoite on johdettu hallintolain 31 §:n 2 momentista. Tarkemmat säännökset hakemuksen sisällöstä ja sen liitteistä on annettu ampumaratalain 16 §:n 1 momentin valtuussäännöksen nojalla ampumaradoista annetun valtioneuvoston asetuksen (1307/2015) 1 §:ssä.

Ampumaratalupäätöksen sisältöä koskevaan 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka olisivat tarpeen siirrettäessä ympäristön pilaantumista koskeva sääntely ampumaratalain soveltamisalaan. Luvassa olisi oltava ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemistä koskevia ehtoja ja määräyksiä. Tällaisia olisivat esimerkiksi lyijyn talteenottoa ja sen liukenemisen ehkäisemistä koskevat ehdot ja määräykset, jotka perustuisivat parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Pilaantumisriskin hallintaa koskevat ehdot ja määräykset voisivat koskea päästöjen tarkkailua ja mahdollisten päästöjen seurauksena tarvittavien toimenpiteiden sisältöä. Jätteiden määrän vähentämistä koskevat ehdot ja määräykset voisivat olla tarpeen lähinnä suurimmilla radoilla, joilla syntyvän pahvijätteen ja muun vastaavan jätteen määrä voi olla vähäistä suurempi. Määräysten ja ehtojen tulisi perustua parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteisiin.

Poliisihallitus tekisi ehdotettavan 11 §:n 2 momentin mukaisen valvontasuunnitelman, jonka perusteella poliisi valvoisi, että ampuradan toiminta täyttää ampumaratalain vaatimukset. Ampumaradan ylläpitäjä valvoisi päästöjä luvassa asetetun tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Mikäli näiden perusteella esimerkiksi maaperässä tai pohjavedessä tapahtuneen lyijypitoisuuden nousun vuoksi lupaviranomainen havaitsisi tarpeen muuttaa tai lisätä lupaehtoja ja määräyksiä, tämä olisi ehdotetun 2 momentin mukaan mahdollista. Muutoksesta olisi kuultava luvanhaltijaa sekä jos se olisi tarpeen, niitä tahoja, joilta lupaviranomaisen tulisi ehdotetun 5 a §:n mukaan pyytää lausuntoa.

5 a §. Lausunnon pyytäminen. Lakiin ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 5 a §. Siinä ehdotetaan säädettäväksi niistä tahoista, joilta lupaviranomaisen tulisi pyytää lausuntoa asiassa. Lausuntoa tulisi pyytää ensinnäkin radan sijaintipaikan poliisilaitokselta. Tarkoituksena olisi saada poliisilaitokselta lausunto ehdotetun lain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luvan saannin edellytyksestä eli siitä, että ampumarata täyttäisi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden turvaamisen osalta riittävät vaatimukset. Poliisilaitoksen tulisi antaa lausunto myös ampumaradan järjestyssäännöstä sekä luvanhakijan ja ratavastaavan sopivuutta koskevista seikoista eli 5 §:n 3–9 kohdissa säädetyistä seikoista.

Lausuntoa tulisi ehdotuksen mukaan pyytää ampumaradan sijaintipaikan kunnalta. Kunta vastaa alueensa kaavoituksesta. Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista tai ilmoituksenvaraista toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi sen mukaan on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen.

Luonnos

Lausuntoa pyydetäisiin lisäksi ampumaradan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Tämän tulisi lausunnossaan arvioida ainakin 5 §:n 1 momentin 2 a ja b kohdissa sekä tarvittaessa 2 c ja 10 kohdissa mainittuja seikkoja.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin Poliisihallituksen mahdollisuudesta pyytää lausuntoja myös muulta viranomaiselta. Säännös olisi tarpeen, jotta tästä mahdollisuudesta ei olisi Poliisihallituksen, asianosaisten ja ehdotetussa pykälässä mainittujen lausunnonantajien osalta epäselvyyttä.

7 §. Ampumarataluvan peruuttaminen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka mahdollistaisivat luvan peruuttamisen myös ehdotetuista ympäristönsuojelua koskevista säännöksistä sekä niitä koskevista lupaehdoista ja määräyksistä poikkeamisen takia.

Ehdotetun 1 momentin 1-kohtaan lisättäisiin luvan peruuttamisen edellytykseksi uuden 5 §:n 1 momentin 2 a–, b– ja c–kohdan edellytysten rikkominen. Edellytyksen sisällön osalta viitataan edellä mainitun lainkohdan perusteluihin. Lisäys olisi tarpeen, jotta lupaviranomainen voisi luvan peruuttamisella estää toiminnan, jossa maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellon riskiä ei halittaisi parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukaisesti. Lisäksi lupa voitaisiin peruuttaa, jos ulkona sijaitsevan ampumaradan ampumatoiminnasta syntyvä äänitaso ylittäisi ehdotetun lain nojalla säädetty raja-arvot. Edellytyksenä näiden peruutusperusteiden käytölle olisi muuta 1-kohtaa vastaavasti se, että luvanhaltija ei asetetussa määräajassa ole korjannut näissä edellytyksissä olevaa puutetta. Luvan peruuttaminen olisi siten viimesijainen toimenpide. Huomioitava olisi myös 3 ja 4 momentissa säädetty eli lupaviranomaisella olisi mahdollisuus peruuttaa lupa vain osittain, jos se olisi riittävää puutteen korjaamiseksi ja mahdollisuus antaa varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

Ehdotetun 5 §:n kohdissa 2 a ja b säädettäisiin parhaisiin käyttökelpoisin tekniikoihin perustuvista riskinhallintatoimista. Siten ehdotetut 1-kohdan muutokset koskisivat tilanteita, joissa näitä riskinhallintatoimia ampumaradalla ei toteutettaisi. Mikäli valvonnan tai tarkkailun perusteella havaittaisiin tarve lupaa koskevien määräysten tai ehtojen muuttamiseen, olisi tämä mahdollista ehdotetun 5 §:n 2 momentin perusteella. Tällaisten ehtojen ja määräysten olennainen rikkominen olisi pykälän 1 momentin 3-kohdassa tarkoitettu luvan peruuttamisperuste.

Pykälän voimassa olevassa 3 momentissa säädetään lupaviranomaisen mahdollisuudesta peruuttaa lupa vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan puutteen poistamiseksi. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että osittainen peruuttaminen olisi mahdollista myös ympäristöä vaarantavan puutteen poistamiseksi. Lupaviranomainen voisi siten peruuttaa luvan esimerkiksi tietyn lajiradan osalta, mikäli luvanvarainen rata koostuisi useista lajiradoista. Lisäksi lupa olisi mahdollista peruuttaa tietyn kaliiperisten aseiden käytön osalta taikka tiettyjen luvassa sallittujen käyttöaikojen osalta.

8 §. Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta. Vähäistä ampumarataa koskevaan ilmoitukseen ja sen käsittelyyn ehdotetaan tehtäviksi ympäristöasioiden ampumaratalain soveltamisalaan siirtämisestä johtuvat tarpeelliset muutokset.

Ilmoituksen tekoaikaa koskevaa 1 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen käsittelevällä viranomaisella olisi enemmän aikaa ilmoituksen käsittelyyn. Nykyisen kahden kuukauden sijaan määräajan pituudeksi ehdotetaan kolmea kuukautta. Tämä olisi tehtävän laajentumisen ja ilmoituksesta pyydettyjen lausuntojen ja siitä tehtävien kuulemisten vuoksi välttämätöntä.

Ampumaratailmoituksen sisältöä koskevia vaatimuksia laajennettaisiin. Ilmoituksen tekijän tulisi liittää ilmoitukseensa 5 §:n 1 momentin 10:ssa tarkoitetut tiedot. Nämä tiedot olisivat ilmoituksen käsittelyn kannalta välttämättömiä samoin kuin ne olisivat lupahakemuksen käsittelyssäkin. Tältä osin viitataan edellä mainittua lainkohtaa koskeviin perusteluihin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Poliisihallituksen tulisi ilmoituksen käsittelevänä viranomaisena pyytää ilmoituksesta lausunnot siten kuin ehdotetussa 5 a §:ssä säädettäisiin ampumaratalupahakemuksen osalta. Vähäisellä ampumaradalla voidaan katsoa olevan samanlaisia vaikutuksia ympäristöön ja terveyteen kuin luvanvaraisella ampumaradalla. Nämä ovat radalla ammuttavan pienemmän laukausmäärän takia vähäisempiä, mutta kuitenkin siinä määrin merkittäviä, että lausunnot tulisi ehdotetun säännöksen mukaan pyytää. Tältä osin viitataan 5 a §:ää koskeviin perusteluihin.

Ilmoituksen käsittelevän viranomaisen tulisi tehdä asiassa aina päätös. Tämä olisi tarpeen, koska sen tulisi ehdotuksen mukaan asettaa radan ylläpitämiselle ehtoja ja määräyksiä. Nämä vastaisivat ehdotetussa 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ehtoja ja määräyksiä. Näiltä osin viitataan kyseistä momenttia koskeviin perusteluihin.

Poliisihallitus voisi ehdotetun 3 momenttia koskevan muutoksen mukaan kieltää ampumaradan toiminnan kokonaan tai määräajaksi, jos siihen on 7 §:n 2 momentissa säädetty peruste. Säännös vastaisi sanamuodoltaan tältä osin voimassa olevaa ampumaratalain 8 §:n 3 momenttia. Perusteita koskevaa 7 §:n 2 momenttia ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin ympäristöä vaarantavat seikat. Tältä osin viitataan kyseisen lainkohdan perusteluihin. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että toiminnan kieltäminen osittain olisi mahdollista myös ympäristöä vaarantavan puutteen poistamiseksi. Tältä osin viitataan 7 §:ää koskeviin perusteluihin.

9 a §. *Pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäiseminen.* Ehdotetussa säännöksessä määriteltäisiin, milloin lupaharkinnassa katsottaisiin, että pohjaveden ja maaperän pilaantumisen riskiä ei olisi. Riskinhallinnan kannalta katsottaisiin riittäväksi, että ampumarata täyttäisi parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden (BAT) vaatimukset. Lupaviranomaisella tai ilmoituksen käsittelevällä viranomaisella olisi mahdollisuus valvonnassa tai tarkkailussa saatujen tulosten perusteella asettaa ehdotetun 5 §:n 2 momentin perusteella radan toiminnan aikana uusia ehtoja tai määräyksiä, mikäli se olisi pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellista.

9 b §. *Melu.* Ampumaradan toiminnasta aiheutuu ympäristömeluvaikutuksia. Tältä osin 1 momentissa ehdotettaisiin, että lupa ampumaradan annettaisiin, jos mallinnuksen tulokset kriittisissä kohteissa alittaisivat asetetut raja-arvot. Ampumaratamelun määrittämisessä käytettäisiin melumallinnusta, joka on raskaiden aseiden ja räjäytysten ympäristömelun arviointiohjeenkin (YM 1/2018) mukaan pääasiallinen ja yksinään riittävä menetelmä. Säännöksessä ehdotettaisiin, että raja-arvojen perusteena tulisi käyttää ampumaratamelun arviointiin soveltuvia äänitasosuureita. Raja-arvojen perusteena olevista ohjearvoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaisesti. Säännöksessä ehdotettaisiin, että käytettävien raja-arvojen perusteena tulisi käyttää sellaisia keskiarvosuureita, jotka soveltuisivat tarkoitukseen. Raja-arvoista ja keskiarvosuureista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ehdotetun 16 §:n 1 momentin nojalla.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan muun muassa kiinteistöä ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta muun muassa melusta. Pykälän 2 momentin mukaan rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa olisi otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, ra-

situksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Haitan objektiivinen määrittäminen ehdotetaan perustettavaksi valtioneuvoston asetukseen ampumaratamelun ohjearvoista siten, ettei ohjearvot alittava melu olisi alisteinen eräistä naapuruuksuhteista annetun lain 17 §:ssä säädetylle arvioinnille, ja että ohjearvot alittavan melun ei katsottaisi aiheuttavan eräistä naapuruuksuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Rasitus arvioitaisiin siten valtioneuvoston asetuksen tasolla eikä tapauskohtaisesti. Tällä menettelyllä luotaisiin oikeusvarmuutta luvansaantiin sekä varmistettaisiin ampumaratojen pysyvyys niiden toiminnan säilyessä sellaisena, että ampumaratamelun ohjearvot eivät ylity.

9 c §. Päästöjen tarkkailu. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 c §. Sen 1 momentin mukaan Poliisihallituksen tulisi lupapäätöksessään tai ilmoitusta käsitellessään määrättävä tarkkailusuunnitelmasta, jonka perusteella luvansaajan tai ilmoituksen tekijän tulisi tarkkailla ampumaradan päästöjä ja mahdollisesti näistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden periaatetta noudattaen. Luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän tulisi ehdotetun säännöksen mukaan ilmoittaa Poliisihallitukselle tarkkailun tuloksista. Poliisihallitus voisi määrätä ilmoittamisesta tarkemmin 5 §:n 2 momentin tai 8 §:n 2 momentin perusteella. Mikäli tarkkailun tai ympäristössä tapahtuneiden muutosten perusteella havaittaisiin tarve muuttaa tarkkailusuunnitelmaa, tulisi Poliisihallituksen tehdä tätä koskeva päätös. Muutos voisi olla esimerkiksi sellainen lyijypitoisuuden nousu pohjavedessä, jonka ei sellaisenaan olisi peruste ryhtyä 5 §:n 2 momentissa tai 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ehtojen ja määräysten muuttamiseen taikka luvan peruuttamiseen tai toiminnan kieltämiseen.

9 d §. Toiminnan lopettaminen. Lakiin ehdotettaisiin lisättäväksi uusi 9 d §, joka koskisi ampumaradan toiminnan päättymiseen liittyviä velvoitteita.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ampumarataluvan haltijan tai ilmoituksen tekijän tulisi toimittaa Poliisihallitukselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista lopettamissuunnitelma. Suunnitelman tulisi noudattaa parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukaisia periaatteita.

Ehdotetun 2 momentin mukaan toiminta-alueen haltijan tulisi toiminnan lopettamisen jälkeen vastata ympäristön tarkkailusta, jos varsinaista luvanhaltijaa tai ilmoituksen tekijää ei enää olisi ja tarkkailu on tarpeellista lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten hallitsemiseksi. Haltija vastaisi ainoastaan tarkkailun järjestämisestä.

10 §. Ratavastaavan ja ammunnan johtajan oikeudet ja velvollisuudet. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ampumaradan ratavastaavan tehtävät säilyisivät nykyisiä säännöksiä vastaavina lain soveltamisalan laajentuessa ehdotetusti. Ratavastaava vastaisi siten edelleen vain siitä, että ampumarata olisi turvallinen käyttäjilleen sekä rata-alueella ja sen ympäristössä liikkuville. Tämän vuoksi ehdotetaan, että säännöksen sanamuotoa muutettaisiin siten, että ratavastaava vastaisi asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamisesta vain siltä osin kuin ne koskisivat radan turvallisuuden edistämistä.

11 §. Ohjaus, valvonta ja tietojensaanti. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan poliisilla on valvontaviranomaisena oikeus asettaa väliaikaisia rajoituksia ampumaradan käytölle, jos tästä aiheutuu ilmeistä vaaraa turvallisuudelle. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan lain ehdotettua laajempaa soveltamisalaa siten, että poliisi voisi asettaa rajoituksia myös, kun ilmeistä vaaraa aiheutuisi terveydelle tai ympäristölle. Kyse olisi väliaikaisista, turvaamistoimityyppisistä rajoituksista. Ampumaradan käytöstä ympäristölle ja terveydelle aiheutuvaa ilmeistä vaaraa olisi käytännössä erittäin vaikea havaita muuten kuin säännönmukaisessa valvonnassa tai tarkkailussa tehtyjen mittausten perusteella. Väliaikaisia rajoituksia olisi mahdollista asettaa

kuitenkin sekä valvonnassa ja tarkkailussa että muutoin tehtyjen havaintojen perusteella. Ilman ehdotettuun säännökseen sisältyvää ilmeisen vaaran olemassaoloa tulisi lupaviranomaisen käynnistää luvan peruuttamista koskeva prosessi ehdotetun 7 §:n 2 momentin perusteella. Vastaavasti tulisi toimia ampumaratailmoituksen osalta ehdotetun 8 §:n 3 momentin perusteella.

Ehdotetun 2 momentin muutoksen mukaan Poliisihallituksen tulee laatia ampumaratojen ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi valvontasuunnitelma, jonka perusteella se tekee ampumaratojen valvontaa. Valvontaa tulisi tehdä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, pilaantumisriskin hallitsemiseksi sekä ampumaradasta omaisuudelle tai terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi. Valvontasuunnitelman tulisi perustua riskien arviointiin ja sitä laadittaessa tulisi huomioida ampumaradoilla ammuttavat laukausmäärät, käytettävät ase- ja patruunatyypit, radoille asetetut ehdot ja määräykset sekä ampumaratojen ympäristö. Valvontasuunnitelman tulisi perustua ratojen tarkoituksenmukaiseen luokitteluun niin, että siitä kävisi ilmi kunkin luokan valvonnan tiheys ja valvottavat seikat. Valvontasuunnitelmaa ei olisi tarkoituksenmukaista laatia yksilöllisenä jokaiselle ampumaradalle. Valvontasuunnitelma koskisi ratojen ympäristövaikutuksia, ei ampumaradan turvallisuutta, jonka valvonta perustuisi edelleen ratavastaavan ja poliisin sekä ampumaurheilukeskusten osalta myös Poliisihallituksen valvontaan.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Poliisihallituksella olisi oikeus saada salassapitovelvollisuuden estämättä ampumarataluvan haltijalta ja ampumaratailmoituksen tekijältä tietoja myös ampumaratojen ympäristöriskeistä ja -vaikutuksista. Tiedot olisivat välttämättömiä ympäristöriskien ja -vaikutusten valvonnassa sekä valvontasuunnitelman laadinnassa.

13 §. Rangaistavuus. Säännös on informatiivinen sisältäen viittauksen rikoslakiin ampumaratarikoksen osalta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka sisältää viittauksen ympäristön turmelemista koskeviin säännöksiin rikoslaissa (39/1889). Tämä olisi tarpeen, koska ampuratalain soveltamisalaan sisältyisivät ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelua koskevat säännökset. Samalla pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi ampumaratarikoksesta rangaistavuudeksi, koska säännös sisältäisi ehdotetussa muodossa viittauksen myös ympäristön turmelemista koskeviin rikoslain säännöksiin.

15 §. Muutoksenhaku ja valitusoikeus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ampumaratalain nojalla annettuun päätökseen haettaisiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Voimassa olevan ampumaratalain mukaan muutoksenhakuasian käsittelevä hallintotuomioistuimien määräytyy oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain perusteella. Ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvaan päätökseen haetaan puolestaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Koska erillistä ympäristölupaa ei enää annettaisi, olisi välttämätöntä yhdenmukaistaa muutoksenhakuasian käsittelevä hallintotuomioistuin sekä ampumaradan turvallisuutta että sen ympäristövaikutuksia koskevissa asioissa. Ehdotettu 1 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevaa ampumaratalakia siltä osin kuin se sisältää viittauksen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019).

Ehdotetun 2 momenttia koskevan säännöksen mukaan ampumaratalain nojalla tehtyä päätöstä noudatettaisiin lähtökohtaisesti muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voisi vain erityisen painavasta ja perustellusta syystä määrätä toisin. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi se, että ampumaradan toiminnasta seuraisi merkittävä turvallisuus- tai ympäristöriski.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin asiaosaisen muutoksenhakuoikeudesta. Voimassa olevassa ampumaratalaissa ei ole tätä koskevaa nimenomaista säännöstä. Valitusoikeus olisi asianosaisilla, joita olisivat luvan hakija ja ilmoituksen tekijä sekä haitankärsijät, joiden etua tai oikeutta päätös koskee. Haitankärsijöitä voisivat lähinnä radan naapurikiinteistöjen omistajat tai

haltijat silloin kun päästö voisi aiheuttaa vaaraa tai haittaa heille tai heidän omaisuudelleen. Ampumaradan turvallisuutta koskevalta osin asianosaisena olisi luvanhakija, ilmoituksen tekijä tai se, jota päätös suoraan velvoittaa. Ehdotetussa momentissa säädettäisiin lisäksi niistä tahoista, joilla asianosaisen lisäksi olisi valitusoikeus siltä osin kuin päätös koskisi ympäristön pilaantumista ja melun ehkäisemistä. Toiminnan vaikutusalueen kunnalla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella olisi valitusoikeus. Ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi tehtäviensä mukaista etua, kun kunta puolestaan valvoisi asiassa yleistä kunnan etua.

16 §. Tarkemmat säännökset. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 6 kohta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä melun mallintamisesta sekä sovellettavista melun raja-arvoista ja raja-arvoina käytettävistä mittasuureista. Mallintamisen osalta säännöksiä voitaisiin antaa tarvittaessa esimerkiksi siitä, millaisia mallintamismenetelmiä tulee käyttää. Melun raja-arvojen osalta voitaisiin antaa säännöksiä siitä, mitä suureita melun arvioinnissa käytetään sekä eri tilanteissa käytettävistä raja-arvoista. Ehdotetussa 9 b §:ssä säädettäisiin, että määräysten perusteena tulee käyttää ampumaratamelun arviointiin soveltuvia äänitasosuureita. Näistä säädettäisiin ehdotettavan asetuksenantovaltuuden perusteella tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 7-kohta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä niistä tekniikoista, joita tulisi käyttää ampumaratojen haittavaikutusten riskin hallitsemisessa. Käytännössä kyse olisi parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden käyttämisestä haitta-ainepäästöjen ja ympäristömeluvaikutusten ehkäisemisessä. Keskeisimmät vaatimukset sisältyisivät valtioneuvoston asetukseen ja muista seikoista Poliisihallituksen olisi mahdollista antaa ohje. Lisäksi ehdotetun 7-kohdan perusteella olisi mahdollista antaa valtioneuvoston asetuksella säännöksiä ampumaratalupahakemuksessa ja ampumarataa koskevassa ilmoituksessa annettavista haittavaikutusten ehkäisemisestä ja riskinhallintaa koskevista tiedoista. Lupaviranomaisen ja ilmoituksen käsittelevän viranomaisen olisi harkintansa perusteeksi saatava riittävät tiedot sen arvoimiseksi, mitä toimenpiteitä luvanhakija tai ilmoituksentekijä on tehnyt lyijypäästöjen, melun ja muiden haittavaikutusten ja niiden aiheuttaman riskin ehkäisemiseksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8-kohta, jonka perusteella voitaisiin asetuksella määritellä, mitkä radan osat katsottaisiin ratarakenteiksi. Säännös olisi tarpeen ratarakenteen ja maaperän rajanvedon selventämiseksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vielä uusi 9-kohta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa säännöksiä myös 11 §:n 2 momentissa tarkoitettusta valvontasuunnitelmasta, jonka mukaisesti valvontaviranomainen valvoisi ampumatoja. Valvontasuunnitelman sisällön osalta viitataan kyseistä lainkohtaa koskeviin perusteluihin.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Säännöksen 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantuloajankohdasta.

Säännöksen 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että voimassa olevat ympäristönsuojelulain ja sitä edeltäneen lainsäädännön mukaiset luvat sekä ilmoitusten perusteella tehdyt päätökset jäisivät ehtoineen ja määräyksineen voimaan. Ehdotetussa laissa ei asetettaisi ampumaradoille nykyisin voimassa olevan lainsäädännön vaatimukset ylittäviä vaatimuksia, joten lupien ja ilmoitusten raukeamiselle ja käsittelemiselle uudelleen ei olisi tarvetta. Uudelleen käsittelemisestä aiheutuisi merkittävä hallinnollinen taakka. Säännöksen mukaan näihin vanhoihin lupiin ja ilmoitusten perusteella tehtyihin päätöksiin sovellettaisiin ehdotettavaa ampumaratalakia.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin ampumaratalain mukaiset luvat ja ilmoitukset käsittelevälle viranomaiselle mahdollisuus muuttaa ympäristönsuojelulain mukaisten lupien ja sen mukaisten ilmoitusten perusteella tehtyjen päätösten lupaehtoja ja määräyksiä. Olemassa olevissa lupapäätöksissä ja ilmoituksia koskevissa päätöksissä voi olla lupaehtoja ja määräyksiä, jotka olisivat ehdotetun lain säännöksiin nähden ristiriitaisia tai tarpeettoman työläitä ja kalliita

toteuttaa. Tällaisia vaatimuksia saattaa olla esimerkiksi melun mittaamisesta. Sen välttämiseksi, että lupia jouduttaisiin hakemaan uudelleen, mahdollistettaisiin luvassa tai ilmoituksesta tehdyssä päätöksessä olevien ehtojen ja määräysten muuttaminen hakemuksesta Poliisihallituksen päätöksellä. Menettelyn osalta toimittaisiin ehdotetun 5 a §:n mukaisesti.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin kolmen vuoden siirtymäajasta, jonka aikana sellaisten ampumaratojen, joilla ei lain voimaantullessa olisi voimassa olevaa ympäristölupaa tai ympäristönsuojelulain mukaisen ilmoituksen perusteella tehtyä päätöstä, tulisi hakea lupaa tai tehdä ilmoitus. Siirtymäaika olisi tarpeen, koska lupaviranomaistehtävät ja ilmoituksen käsittelemisen siirrettäisiin ampumaratalaissa tarkoitetulle luvalla ja ilmoitukset käsittelevälle viranomaiselle. Ruuhkautumisen estämiseksi viranomaisvaihdon tilanteessa ja riittävän valmistautumisaikojen varautumiseksi ampumaradan ylläpitäjälle ehdotetaan kyseistä siirtymäaikaa, jonka kuluessa hakemus olisi jätettävä tai ilmoitus tehtävä.

7.2 Ympäristönsuojelulaki

3 §. Soveltamisalan raja. Ampumaratoja koskevat ympäristön pilaantumista, päästöjä ja terveyttä koskevat säännökset sisällytettäisiin pääosin ampumaratalakiin. Ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin vain rajoitettusti. Ehdotettuun 1 momenttiin sisällytettäisiin luettelo niistä ympäristönsuojelulain luvuista, joita ei sovellettaisi ampumaratojen ympäristösäätelyyn. Näitä lukuja olisivat ensinnäkin viranomaisia ja niiden tehtäviä koskeva 3 luku, ympäristöluvan tarvetta ja lupaviranomaisen toimivaltaa koskeva 4 luku, lupamenettelyä koskeva 5 luku, lupaharkintaa ja lupamääräyksiä koskeva 6 luku, lupapäätöksen sisältöä koskeva 8 luku, luvan voimassaoloa koskeva 9 luku, ilmoitusmenettelyä koskeva 10 a luku, korvauksia koskeva 13 luku, valvontaa ja hallintopakkoa koskeva 18 luku, muutoksenhakua ja päätöksen täytäntöönpanoa koskeva 19 luku, erinäisiä säännöksiä koskeva 20 luku sekä voimaantuloa ja siirtymäsäännöksiä koskeva 21 luku. Näistä kaikista säädettäisiin ampumaratojen osalta ampumaratalaissa. Lisäksi ampumaratoihin ei sovellettaisi direktiivilaitoksen lupaharkintaa koskevaa 7 lukua, eräitä toimialoja koskevia säännöksiä koskevaa 10 lukua, toiminnan rekisteröintiä koskevaa 11 lukua, kertaluonteista toimintaa koskevaa ilmoitusmenettelyä koskevaa 12 lukua eikä otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevaa 17 lukua. Näihin lukuihin sisältyvät säännökset eivät koske ampumaratoja.

Liite 1. Luvanvaraiset toiminnot ja Liite 4. Ilmoituksenvaraiset toiminnot.

Koska ampumaratojen ympäristönsuojelua koskevat asiat ehdotetaan siirrettäväksi ympäristönsuojelulaista ampumaratalakiin, ehdotetaan liitteen 1 ampumaradan luvanvaraisuutta ja liitteen 4 ampumaradan ilmoitusvelvollisuutta koskevat kohdat kumottaviksi.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Valtioneuvoston ohjesäännön muuttaminen

Koska ampumaratojen ympäristövaikutuksia koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi ympäristönsuojelulaista ampumaratalakiin, ehdotetaan vastaavasti valtioneuvoston ohjesääntöä muutettavaksi siten, että 15 §:ään lisätään sisäministeriön toimialaan kuuluvaksi tehtäväksi ampumaratoja koskeva ympäristönsuojelu ja ympäristövahinkojen torjunta. Vastaavasti ympäristöministeriön toimialan määrittävää 24 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriön toimialaan kuuluisi ympäristönsuojelu ja ympäristövahinkojen torjunta ampumaratalain soveltamisalaa kuuluvia ampumaratoja lukuun ottamatta.

Ampumaratalain valtuutussäännöksen perusteella voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkemmat säännökset keskeisistä ampumaradoilla noudatettavista parhaista käyttökelpoisista tekniikoista. Samoin voitaisiin antaa tarkemmat säännökset ampumaratamelun määrittämisessä käytettävistä mittasuureista sekä melun raja-arvojen perusteena olevista ohjearvoista.

Asetuksenantovaltuudet eivät sisällä tasavallan presidentin tehtäviin tai toimivaltuuksiin kuuluvia seikkoja. Koska asetuksenantovaltuudet liittyisivät elinolosuhteiden kannalta merkittävien seikkojen sääntelyyn eli päästöjen rajoittamiseen ja ympäristövahinkojen ehkäisemiseen, ei niitä teknisluoteisuudesta huolimatta ehdotettaisi annettavan ministeriötasolle.

9 Voimaantulo

Ennen lain voimaantuloa on huolehdittava tarvittavien ympäristöasiantuntijoiden rekrytoimisesta luvat ja ilmoitukset käsittelevään viranomaiseen. Voimaantuloajankohta olisi siten vuoden 2026 alussa tai alkupuoliskolla.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lakimuutosten voimaantulon jälkeen on seurattava, kuinka paljon ampumaratalupia annetaan ja ampumaratoja koskevia ilmoituksia tehdään suhteessa hallitusohjelmataavoitteeseen.

11 Suhde talousarvioesitykseen

Lupien ja ilmoitusten käsittelystä aiheutuvat kustannukset perittäisiin suoritemaksuihin. Valvontaa koskevat kustannukset rahoitettaisiin poliisin toimintamenoista.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotettuun sääntelyyn liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat perustuslain 15 §:ssä turvattu omaisuudensuoja ja perustuslain 20 §:n 2 momentin ympäristöperusoikeus. Ehdotusta on arvioitava myös perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuden ja 18 §:n mukaisen elinkeinovapauden kannalta.

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelystä eivätkä rajoitukset saa olla risitriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Ympäristöperusoikeuden suhde omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauteen

Euroopan unionin perusoikeuskirjan (2000/C 364/01) 37 artiklan mukaan ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen on sisällytettävä unionin politiikkoihin ja varmistettava kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti. Perusoikeuskirjan omistusoikeutta koskeva artiklan 17.1 säännös kuuluu vuorostaan: ”Jokaisella on oikeus nauttia laillisesti hankkimastaan omaisuudesta sekä käyttää, luovuttaa ja testamentata siitä. Keneltäkään ei saa riistää hänen omaisuuttaan paitsi yleisen edun sitä vaatiessa laissa säädetyissä tapauksissa ja laissa

Luonnos

säädettyjen ehtojen mukaisesti ja siten, että hänelle suoritetaan kohtuullisessa ajassa oikeudenmukainen korvaus omaisuuden menetyksestä. Omaisuuden käyttöä voidaan säännellä lailla siinä määrin kuin se on yleisen edun mukaan välttämätöntä”.

Suomen perustuslain vastuuta ympäristöstä koskevan 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Saman pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristöperusoikeuden painoarvo on kasvanut perustuslakivaliokunnan lausunnoissa, kuten PeVL 36/2013 vp, PeVL 32/2010 vp, PeVL 20/2010 vp, ja PeVL 6/2010 vp, PeVL 10/2014 vp, PeVL 25/2014 vp. Ympäristöperusoikeuden kasvanut painoarvo on todettavissa hiilen energiakäytön kieltämisestä ja konkurssilainsäädännön muuttamista koskevissa perustuslakivaliokunnan lausunnoissa PeVL 55/2018 vp ja PeVL 69/2018 vp.

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut perustuslain 20 §:n yhteyttä omaisuudensuojaan. Valiokunta on todennut perustuslain 15 ja 20 §:n välisen suhteen olevan sellainen, että ensiksikään 20 § ei perusta yksilöittäin todennettavissa olevia velvoitteita ja että toiseksi se ei muodostu erilliseksi perusteeksi kohdistaa omistajiin erityisesti ulottuvia sietämisvelvoitteita. Toisaalta saman perusoikeussäännösten osina niillä kummallakin voi olla vaikutusta toistensa tulkintoihin tilanteissa, jossa muun muassa pyritään ihmisen ja luonnon välistä tasapainoa kestävästi edistäviin lainsäädäntöratkaisuihin (ks. PeVL 20/2010 vp, s. 2/II ja PeVL 21/1996 vp, s. 2/I).

Ehdotettua ampumaratalain muutosta on arvioitava omaisuudensuojan ja ympäristöperusoikeuden suhteen kannalta. Ehdotettujen lain tarkoitusta koskevan 1 §:n ja soveltamisalaa koskevat laajentaisivat ampumaratalain soveltamisen myös ampumaratatoimintaa koskevaan ympäristön suojeluun. Ampuradan perustamiselle ja ylläpitämiselle tulisi hakea ehdotetun lain 5 §:n mukaan lupaa tai tehdä 8 §:n mukaan ilmoitus, joka koskisi jatkossa turvallisuuden lisäksi myös ampumaradan ympäristövaikutuksia. Luvan saamisen tai ilmoituksen hyväksymisen ehtona olisi, ettei ulkona sijaitsevasta ampumaradasta aiheutuisi ehdotetun 5 § 1 momentin 2 a, 2 b ja 2 c –kohdissa tarkoitettua maaperän ja pohjaveden pilaantumiskiellon ja melurajoituksen vastaista seurausta. Luvan tai ilmoituksen käsittelevällä viranomaisella olisi ehdotettujen 5 §:n 2 momentin ja 8 §:n 2 momentin perusteella asettaa lupaan tai ilmoituspäätökseen ympäristöperusoikeuden turvaamista koskevia määräyksiä ja ehtoja. Ehdotetut säännökset olisivat välttämättömiä ja tarkkarajaisia omaisuudensuojaa koskevia rajoituksia ympäristöperusoikeuden turvaamiseksi. Kiinteistön haltijalla olisi mahdollisuus perustaa ampumarata ja ylläpitää sitä ehdotettujen rajoitteiden puitteissa. Rajoitteet eivät sisältäisi omaisuudensuojaan kohdistuvien rajoitusten laajennuksia suhteessa voimassaolevaan ympäristönsuojelua koskevaan lainsäädäntöön.

Siltä osin kuin ampumaradalla harjoitettaisiin elinkeinotoimintaa, olisi rajoittaisivat edellä mainitut säännökset elinkeinotoiminnan harjoittamista. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaatetta pidetään elinkeinonharjoittamista koskevana pääsääntönä, josta poikkeaminen on kuitenkin mahdollista muiden tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puolttaessa sitä. Elinkeinovapaudesta seuraa muun ohella, että toiminnan luvanvaraisuudesta on aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset. Rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laa-

Luonnos

juuden tulee ilmetä laista. Perustuslakivaliokunta on käytännössään rinnastanut elinkeinotoiminnan aloittamisen edellytykseksi säädettävän rekisteröimisvelvollisuuden valtiosääntöoikeudellisesti luvanvaraisuuteen ja tarkastellut tällaista sääntelyä perustuslaissa turvatun elinkeinovapauden ja elinkeinotoiminnan luvanvaraistamiselle asetettujen vaatimusten näkökulmasta (esimerkiksi PeVL 58/2012). Ympäristölupavelvoitteen suhdetta elinkeinovapauteen on aikanaan arvioitu laajasti hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulaiksi (HE 214/2013 vp). Kyseisessä hallituksen esityksessä on todettu luvanvaraisten toimintojen osalta muun muassa, että ympäristölupaa, sen myöntämistä ja sen peruuttamista koskevien säännösten taustalla on tarve toimintojen tehokkaaseen valvontaan ympäristöperusoikeuteen liittyvien tavoitteiden toteuttamiseksi. Elinkeinovapauden rajoittamiselle on siten luvanvaraisten ja ilmoituksenvaraisten toimintojen osalta hyväksyttävät ja painavat perusteet, eikä sääntely ole ongelmallista perustuslain 18 §:n 1 momentin kannalta. Koska tässä esityksessä ei asetettaisi ympäristönsuojelulakiin nähdyn uusien tai laajennettujen rajoitteita, soveltuvat kyseisessä hallituksen esityksessä esitetyt perustelut nyt ehdotettaviin säännöksiin.

Ehdotettu ampumaratalain 9 b §:n 2 momenttia koskeva muutos turvaisi puolestaan ampumaradan ylläpitäjän omaisuudensuojaa suhteessa ampumaradan ympäristössä asuvien tai oleskelevien tahojen omaisuudensuojaan sekä ympäristöperusoikeuteen.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ampumaratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ampumaratalain (763/2015) 1 §, 2 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdat, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 3 momentti 5 §:n 1 momentin 9 kohta, 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §, 13 § ja 15 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § laissa 91/2020 ja 15 § laissa 1362/2019, sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 2 a, 2 b, 2 c ja 10 kohta, 5 a §, 7 §:n 2 momentin 1 a kohta, 9 a–d §:t sekä 16 §:n 1 momenttiin 6–9 kohdat seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) edistää turvallista ampumaharrastusta sekä turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä;
- 2) edistää maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä;
- 3) turvata terveellinen ja viihtyisä ampumaratojen ympäristö;
- 4) ehkäistä ampumaradoista johtuvaa ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia riskinhallintakeinoja noudattaen; sekä
- 5) ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Tässä laissa säädetään ampumaratojen perustamisesta, ylläpitämisestä ja valvonnasta. Lisäksi tässä laissa säädetään ampumaratojen toiminnasta aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemisestä riskinhallinnan keinoin ja radan pitäjän oikeuksista.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ampumaratojen perustamiseen ja ylläpitämiseen. Tätä lakia sovelletaan lisäksi ampumaradasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen, pohjavesien pilaantumisen estämiseen sekä ampumaradasta omaisuudelle ja terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen.

Tätä lakia ei sovelleta:

3) ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja valvontaa lukuunottamatta valtion viranomaisen hallinnassa olevan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen;

4) ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja valvontaa lukuunottamatta ampuma-asetlain (1/1998) 14 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettuun elinkeinotoimintaan luvan saaneen asealan elinkeinonharjoittajan yksinomaan tällaisessa toiminnassa käyttämän ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen.

Luonnos

Ampumaradan perustamisessa ja ylläpitämisessä sekä radan pitämisestä ympäristölle aiheutuvien riskien hallinnassa on noudatettava lisäksi, mitä muualla laissa säädetään. Ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen ei kuitenkaan sovelleta ympäristönsuojelulain 3–10, 10 a, 11–13, 17–21 lukua. Mitä ympäristönsuojelulain 14 ja 15 luvuissa on säädetty Lupa- ja valvontavirastosta, koskee tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa Poliisihallitusta.

3 §

Määritelmät

Vähäisellä ampumaradalla tarkoitetaan ampumarataa, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 100 000 laukausta vuodessa.

5 §

Ampumaratalupa

Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen (*ampumaratalupa*) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa annetaan toistaiseksi. Luvan antamisen edellytyksenä on, että:

2 a) ulkona sijaitsevalla ampumaradalla hallitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 §:ssä säädetyn maaperän pilaamiskiellon vastaisen seurauksen riski tässä laissa säädettyin keinoin;

2 b) ulkona sijaitsevalla ampumaradalla hallitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen riski tässä laissa säädettyin keinoin;

2 c) ulkona sijaitsevan ampumaradan ampumatoiminnasta syntyvä äänitaso alittaa tämän lain nojalla säädettyt raja-arvot;

9) hakija nimeää ampumaradalle sen ampumatoiminnasta ja turvallisuudesta vastaavan henkilön (*ratavastaava*), joka on suostunut tehtävään ja joka täyttää 4–6 kohdassa säädetty vaatimukset;

10) hakija liittää hakemukseen lupaharkinnan kannalta tarpeellisen selvityksen radan toiminnasta ja vaikutuksista, asianosaisista sekä muista merkityksellisistä seikoista.

Luvassa on määrättävä ratavastaava ja vahvistettava radalla noudatettava järjestyssääntö. Lupa tulee sisällyttää radan turvallisuuden edistämistä, ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemistä, pilaantumisriskin hallintaa, ympäristövahinkojen torjumista, pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistamista sekä jätteiden määrän vähentämistä koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen. Jos se on tarkkailussa tai valvonnassa havaittujen seikkojen vuoksi tarpeen, Poliisihallitus voi muuttaa ja lisätä määräyksiä ja ehtoja kuultuaan luvanhaltijaa ja jos se on tarpeen, 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tahoja.

5 a §

Lausunnon pyytäminen

Poliisihallituksen on pyydettävä hakemuksesta lausunto radan sijaintipaikan poliisilaitokselta sekä sijaintipaikan kunnalta ja sen ympäristönsuojeluviranomaiselta. Poliisihallitus voi tarvittaessa pyytää lausunnon myös muulta viranomaiselta.

7 §

Luonnos

Ampumarataluvan peruuttaminen

Ampumaratalupa voidaan peruuttaa kokonaan tai määräajaksi, jos:

1) ampumarata tai luvanhaltija ei enää täytä 5 §:n 1 momentin 2, 2 a–c, 4, 5 tai 7–9 kohdassa säädettyjä edellytyksiä eikä luvanhaltija ole asetusmääräajassa korjannut edellytyksissä olevaa puutetta;

Poliisihallitus voi peruuttaa luvan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai ympäristöä vaarantavan puutteen poistamiseksi.

8 §

Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta

Vähäisen ampumaradan perustajan tai pitäjän on jätettävä ilmoitus ampumaradasta (*ampumaratailmoitus*) Poliisihallitukselle vähintään kolmea kuukautta ennen radan käyttöönottoa. Ampumaratailmoituksen on sisällettävä 5 §:n 1 momentin 10-kohdassa tarkoitetut selvitykset, 9 §:ssä tarkoitettu ampumaradan järjestyssääntö sekä ratavastaavan tiedot ja suostumus tehtävään.

Poliisihallituksen on pyydettävä ilmoituksesta lausunnot siten kuin 5 a §:ssä säädetään. Poliisihallituksen tulee tehdä ilmoituksesta päätös, jossa se asettaa radan ylläpitämiselle radan turvallisuuden edistämistä, ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemistä, pilaantumisriskin hallintaa, ympäristövahinkojen torjumista, pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistamista sekä jätteistä aiheutuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemistä koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen. Jos se on seurannassa tai valvonnassa havaittujen seikkojen vuoksi tarpeen, Poliisihallitus voi muuttaa ja lisätä ehtoja ja määräyksiä kuultuaan ilmoituksen tekijää ja jos se on tarpeen, 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tahoja.

Poliisihallitus voi kieltää toiminnan kokonaan tai määräajaksi, jos siihen on 7 §:n 2 momentissa säädetty peruste. Ilmoituksen tekijään sovelletaan tällöin, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään ampumarataluvan haltijasta. Poliisihallitus voi kieltää toiminnan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta taikka ympäristöä vaarantavan puutteen poistamiseksi. Se voi toiminnan kieltämisen sijasta antaa ampumaradan pitäjälle varoituksen, jos kieltäminen olisi kohtuutonta.

9 a §

Pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäiseminen

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 a ja 2 b -kohdissa tarkoitettua maaperän ja pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsota olevan, mikäli luvanhakija tai ilmoituksen tekijä osoittaa noudattavansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita.

9 b §

Melu

Ampumaratamelu määritetään käyttäen melumallinnusta. Ampumaratamelulle asetettavien määräysten perusteena tulee käyttää ampumaratamelun arviointiin soveltuvia äänitasosuureita.

Luonnos

Mikäli melun mallilaskennan tulokset ei ylitä tämän lain nojalla asetettuja raja-arvoja, melun ei katsota aiheuttavan eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

9 c §

Päästöjen tarkkailu

Poliisihallituksen on lupapäätöksessään tai ilmoitusta käsitellessään velvoitettava luvanhaltija tai ilmoituksen tekijä määäämänsä tarkkailusuunnitelman mukaisesti tarkkailemaan ampumaradan päästöjä maaperään ja pohjaveteen parhaan mahdollisen tekniikan periaatteita noudattaen. Luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän on ilmoitettava tarkkailun tulokset Poliisihallitukselle. Poliisihallituksen tulee muuttaa suunnitelmaa, jos se on tarkkailun tulosten tai ympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi tarpeen.

9 d §

Toiminnan lopettaminen

Ampumarataluvan haltijan ja ampumarataa koskevan ilmoituksen tekijän tulee toimittaa Poliisihallitukselle kuusi kuukautta ennen luvan voimassaolon tai ilmoitukseen perustuvan toiminnan päättymistä parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattava lopettamissuunnitelma

Jos luvan haltijaa tai ilmoituksen tekijää ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten hallitsemiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.

10 §

Ratavastaavan ja ammunnan johtajan oikeudet ja velvollisuudet

Ratavastaava valvoo, että ampumarata on turvallinen ja että radalla noudatetaan järjestyssääntöä sekä ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettuja radan turvallisuuden edistämistä koskevia ehtoja ja määräyksiä. Ampumarataa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin ratavastaava on varmistunut, että ampumarata täyttää ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetetut vaatimukset ja että ratarakenteet mahdollistavat järjestyssääntöjen mukaisen toiminnan.

11 §

Ohjaus, valvonta ja tietojensaanti

Tämän lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Poliisihallitus. Poliisi valvoo ampumaratojen turvallisuutta sekä tämän lain säännösten ja luvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista. Poliisilla on oikeus asettaa väliaikaisia rajoituksia ampumaradan käytölle, jos tästä aiheutuu ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai ympäristölle.

Poliisihallituksen on laadittava ampumaradasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, pilaantumisriskin hallitsemiseksi sekä ampumaradasta omaisuudelle ja terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi valvontasuunnitelma, jonka mukaisesti se valvoo, että ampu-

Luonnos

maradat täyttävät tässä laissa säädetyt vaatimukset sekä toimivat lupaehtojen ja määräysten mukaisesti. Poliisihallituksen on tarvittaessa tarkastettava, että ampumaurheilukeskus täyttää tässä laissa ja ampumarataluvassa asetetut vaatimukset.

Poliisihallituksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada ampumarataluvan haltijalta ja ampumaratailmoituksen tekijältä sekä näiden edustajalta valvonnassa välttämättömiä tietoja ampumaradan toiminnasta, ampumaradan ympäristöriskeistä ja -vaikutuksista, ampumarataa koskevista päätöksistä, ampumarataluvan haltijasta, ampumaratailmoituksen tekijästä sekä muista vastaavista seikoista.

13 §

Rangaistavuus

Rangaistus ampumaratarikoksesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 41 luvun 7 a §:n mukaan. Rangaistus ympäristön turmelemisesta tuomitaan rikoslain 48 luvun 1–4 §:n mukaan.

15 §

Muutoksenhaku ja valitusoikeus

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä noudatetaan muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen erityisen painavasta ja perustellusta syystä toisin määrää.

Valitusoikeus on asianosaisella. Ampumaradoista aiheutuvan ympäristön pilaantumista ja melun ehkäisemistä koskevan päätöksen osalta valitusoikeus on lisäksi toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, sekä näiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla.

16 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

-
- 6) melun mallintamisesta sekä melun raja-arvoista ja mittasuureista;
 - 7) ampumaradan käytöstä aiheutuvan haittavaikutuksen riskin hallinnassa käytettävistä tekniikoista ja menetelmistä sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista haittavaikutusten ehkäisemistä ja riskinhallintaa koskevista tiedoista;
 - 8) ampumaradan ratarakenteiksi määriteltävistä osista; sekä
 - 9) 11 §:n 2 momentissa tarkoitettusta valvontasuunnitelmasta.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaantullessa voimassa olevat, ampumaratoja koskevat ympäristönsuojelulain tai sitä edeltäneen lainsäädännön mukaiset luvat ja ilmoitusten perusteella annetut päätökset jäävät ehtoineen ja määräyksineen voimaan. Näihin lupiin ja ilmoitusten perusteella tehtyihin päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Poliisihallitus voi muuttaa ampumaratoja koskevien, ympäristönsuojelulain tai sitä edeltäneen lainsäädännön mukaisten lupien ja ilmoitusten perusteella annettujen päätösten lupaehtoja ja määräyksiä luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän hakemuksesta. Poliisihallituksen on ennen

Luonnos

asian ratkaisemista pyydettyä lausuntoa ja varattava tilaisuus tehdä muistutuksia siten kuin 5 a §:ssä säädetään.

Jos ampumaradalla ei tämän lain voimaan tullessa ole ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua lupaa tai siitä ei ole tehty ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta, on lupaa haettava tai ilmoitus tehtävä kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Näille ampumaradoille voidaan hyväksyä suuremmat ampumamelun raja-arvot kuin lain voimaantulon jälkeen perustettaville radoille.

2.

Laki

ympäristösuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristösuojelulain (527/2014) liitteen 1 14 a-kohta ja liitteen 4 7-kohta,
sellaisina kuin ne ovat laissa 905/2020,
muutetaan 3 § ja 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Soveltamisalan raja

Tätä lakia ei sovelleta merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991). Ampumaradoista aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen ei sovelleta tämän lain 3–10, 10 a, 11–13 ja 17–21 lukua.

4 §

Soveltaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin aineisiin ja kalustoon. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaratoihin sovelletaan ampumaratalakia (723/2015).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

Luonnos

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

ampumaratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ampumaratalain (763/2015) 1 §, 2 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdat, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 3 momentti 5 §:n 1 momentin 9 kohta, 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 8 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §, 13 § ja 15 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 § laissa 91/2020 ja 15 § laissa 1362/2019, sekä
lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 2 a, 2 b, 2 c ja 10 kohta, 5 a §, 7 §:n 2 momentin 1 a kohta, 9 a–d §:t sekä 16 §:n 1 momenttiin 6–9 kohdat seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Tämän lain tavoitteena on edistää turvallista ampumaharrastusta, turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä. Tässä laissa säädetään ampumaratojen perustamisesta, ylläpitämisestä ja valvonnasta sekä radan pitäjän oikeuksista.

Tämän lain tavoitteena on:

1) edistää turvallista ampumaharrastusta sekä turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä;

2) edistää maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä;

3) turvata terveellinen ja viihtyisä ampumaratojen ympäristö;

4) ehkäistä ampumaradoista johtuvaa ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia riskinhaltakeinoja noudattaen; sekä

5) ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Tässä laissa säädetään ampumaratojen perustamisesta, ylläpitämisestä ja valvonnasta. Lisäksi tässä laissa säädetään ampumaratojen toiminnasta aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemisestä riskinhallinnan keinoin ja radan pitäjän oikeuksista.

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Luonnos

Voimassa oleva laki

Tätä lakia sovelletaan ampumaratojen perustamiseen ja ylläpitämiseen.

Tätä lakia ei sovelleta:

3) valtion viranomaisen hallinnassa olevan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen;

4) ampuma-aselain (1/1998) 14 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettuun elinkeinotoimintaan luvan saaneen asealan elinkeinonharjoittajan yksinomaan tällaisessa toiminnassa käyttämän ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen.

Ampumaradan perustamisessa ja ylläpitämisessä on noudatettava lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

3 §

Määritelmät

Vähäisellä ampumaradalla tarkoitetaan ampumarataa, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa.

5 §

Ampumaratalupa

Ehdotus

Tätä lakia sovelletaan ampumaratojen perustamiseen ja ylläpitämiseen. Tätä lakia sovelletaan lisäksi ampumaradasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen, pohjavesien pilaantumisen estämiseen sekä ampumaradasta omaisuudelle ja terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen.

Tätä lakia ei sovelleta:

3) ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja valvontaa lukuunottamatta valtion viranomaisen hallinnassa olevan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen;

4) ympäristölle ja terveydelle aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemistä ja valvontaa lukuunottamatta ampuma-aselain (1/1998) 14 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettuun elinkeinotoimintaan luvan saaneen asealan elinkeinonharjoittajan yksinomaan tällaisessa toiminnassa käyttämän ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen.

Ampumaradan perustamisessa ja ylläpitämisessä sekä radan pitämisestä ympäristölle aiheutuvien riskien hallinnassa on noudatettava lisäksi, mitä muualla laissa säädetään. Ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen ei kuitenkaan sovelleta ympäristönsuojelulain 3–10, 10 a, 11–13, 17–21 lukua. Mitä ympäristönsuojelulain 14 ja 15 luvuissa on säädetty Lupa- ja valvontavirastosta, koskee tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa Poliisihallitusta.

3 §

Määritelmät

Vähäisellä ampumaradalla tarkoitetaan ampumarataa, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 100 000 laukausta vuodessa.

5 §

Ampumaratalupa

Luonnos

Voimassa oleva laki

Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen (*ampumaratalupa*) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa annetaan toistaiseksi. Luvan antamisen edellytyksenä on, että:

(uusi)

(uusi)

(uusi)

9) hakija nimeää ampumaradalle sen toiminnasta ja turvallisuudesta vastaavan henkilön (*ratavastaava*), joka on suostunut tehtävään ja joka täyttää 4–6 kohdassa säädetty vaatimukset.

(uusi)

Poliisihallituksen on pyydettävä hakemuksesta kohteena olevan radan sijaintipaikan poliisilaitoksen lausunto. Se voi tarvittaessa pyytää lausunnon myös muulta viranomaiselta. Luvassa on määrättävä ratavastaava ja vahvistettava radalla noudatettava järjestys sääntö. Lupa voidaan sisällyttää myös muita radan turvallisuutta koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja.

(uusi)

Ehdotus

Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen (*ampumaratalupa*) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa annetaan toistaiseksi. Luvan antamisen edellytyksenä on, että:

2 a) ulkona sijaitsevalla ampumaradalla hallitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 §:ssä säädetyn maaperän pilaamiskiellon vastaisen seurauksen riski tässä laissa säädettyin keinoin;

2 b) ulkona sijaitsevalla ampumaradalla hallitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen riski tässä laissa säädettyin keinoin;

2 c) ulkona sijaitsevan ampumaradan ampumatoiminnasta syntyvä äänitaso alittaa tämän lain nojalla säädetty raja-arvot;

9) hakija nimeää ampumaradalle sen ampumatoiminnasta ja turvallisuudesta vastaavan henkilön (*ratavastaava*), joka on suostunut tehtävään ja joka täyttää 4–6 kohdassa säädetty vaatimukset;

10) hakija liittää hakemukseen lupaharkinnan kannalta tarpeellisen selvityksen radan toiminnasta ja vaikutuksista, asianosaisista sekä muista merkityksellisistä seikoista.

Luvassa on määrättävä ratavastaava ja vahvistettava radalla noudatettava järjestys sääntö. Lupa tulee sisällyttää radan turvallisuuden edistämistä, ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäisemistä, pilaantumisen riskin hallintaa, ympäristövahinkojen torjumista, pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistamista sekä jätteiden määrän vähentämistä koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen. Jos se on tarkkailussa tai valvonnassa havaittujen seikkojen vuoksi tarpeen, Poliisihallitus voi muuttaa ja lisätä määräyksiä ja ehtoja kuultuaan luvanhaltijaa ja jos se on tarpeen, 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tahoja.

5 a §

Luonnos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lausunnon pyytäminen

Poliisihallituksen on pyydettävä hakemuksesta lausunto radan sijaintipaikan poliisilaitokselta sekä sijaintipaikan kunnalta ja sen ympäristönsuojeluviranomaiselta. Poliisihallitus voi tarvittaessa pyytää lausunnon myös muulta viranomaiselta.

7 §

Ampumarataluvan peruuttaminen

Ampumaratalupa voidaan peruuttaa kokonaan tai määräajaksi, jos:

1) ampumarata tai luvanhaltija ei enää *olosten olennaisien muutosten vuoksi* täytä 5 §:n 1 momentin 2, 4, 5 tai 7–9 kohdassa säädettyjä edellytyksiä eikä luvanhaltija ole asetetussa määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta;

Poliisihallitus voi peruuttaa luvan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan puutteen poistamiseksi.

8 §

Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta

Vähäisen ampumaradan perustajan tai pitäjän on jätettävä ilmoitus ampumaradasta (*ampumaratailmoitus*) Poliisihallitukselle vähintään kahta kuukautta ennen radan käyttöönottoa. Ampumaratailmoituksen on sisällettävä 9 §:ssä tarkoitettu ampumaradan järjestyssääntö sekä ratavastaavan tiedot ja suostumus tehtävään.

Poliisihallitus voi asettaa radan ylläpitämiselle radan turvallisuutta koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja.

7 §

Ampumarataluvan peruuttaminen

Ampumaratalupa voidaan peruuttaa kokonaan tai määräajaksi, jos:

1) ampumarata tai luvanhaltija ei enää täytä 5 §:n 1 momentin 2, 2 a–c, 4, 5 tai 7–9 kohdassa säädettyjä edellytyksiä eikä luvanhaltija ole asetetussa määräajassa korjannut *edellytyksissä* olevaa puutetta;

Poliisihallitus voi peruuttaa luvan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta *tai ympäristöä* vaarantavan puutteen poistamiseksi.

8 §

Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta

Vähäisen ampumaradan perustajan tai pitäjän on jätettävä ilmoitus ampumaradasta (*ampumaratailmoitus*) Poliisihallitukselle vähintään *kolmea* kuukautta ennen radan käyttöönottoa. Ampumaratailmoituksen on sisällettävä 5 §:n 1 momentin 10-kohdassa tarkoitettut *selvitykset*, 9 §:ssä tarkoitettu ampumaradan järjestyssääntö sekä ratavastaavan tiedot ja suostumus tehtävään.

Poliisihallituksen on pyydettävä ilmoituksesta lausunnot siten kuin 5 a §:ssä säädetään. Poliisihallituksen tulee tehdä ilmoituksesta päätös, jossa se asettaa radan ylläpitämiselle radan turvallisuuden edistämistä, ympäristön pilaantumisen ja sen vaaran ehkäise-

Luonnos

Voimassa oleva laki

Poliisihallitus voi kieltää toiminnan kokonaan tai määräajaksi, jos 7 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät. Ilmoituksen tekijään sovelletaan tällöin, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään ampumarataluvan haltijasta. Poliisihallitus voi kieltää toiminnan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan puutteen poistamiseksi. Se voi toiminnan kieltämisen sijasta antaa ampumaradan pitäjälle varoituksen, jos kieltäminen olisi kohtuutonta.

(uusi)

(uusi)

Ehdotus

mistä, pilaantumisriskin hallintaa, ympäristövahinkojen torjumista, pilaantumisesta aiheutuvien haittojen poistamista sekä jätteistä aiheutuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemistä koskevia tarpeellisia määräyksiä ja ehtoja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen. Jos se on seurannassa tai valvonnassa havaittujen seikkojen vuoksi tarpeen, Poliisihallitus voi muuttaa ja lisätä ehtoja ja määräyksiä kuultuaan ilmoituksen tekijää ja jos se on tarpeen, 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tahoja.

Poliisihallitus voi kieltää toiminnan kokonaan tai määräajaksi, jos siihen on 7 §:n 2 momentissa säädetty *peruste*. Ilmoituksen tekijään sovelletaan tällöin, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään ampumarataluvan haltijasta. Poliisihallitus voi kieltää toiminnan vain osittain, mikäli se on riittävää yleistä järjestystä ja turvallisuutta taikka ympäristöä vaarantavan puutteen poistamiseksi. Se voi toiminnan kieltämisen sijasta antaa ampumaradan pitäjälle varoituksen, jos kieltäminen olisi kohtuutonta.

9 a §

Pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäiseminen

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 a ja 2 b -kohdissa tarkoitettua maaperän ja pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsota olevan, mikäli luvanhakija tai ilmoituksen tekijä osoittaa noudattavansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita.

9 b §

Melu

Ampumaratamelu määritetään käyttäen melumallinnusta. Ampumaratamelulle asetettavien määräysten perusteena tulee käyttää ampumaratamelun arviointiin soveltuvia äänitasosuureita.

Mikäli melun mallilaskennan tulokset ei ylitä tämän lain nojalla asetettuja raja-arvoja, melun ei katsota aiheuttavan eräistä

	Luonnos
Voimassa oleva laki	Ehdotus
	naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.
(uusi)	9 c §
	Päästöjen tarkkailu
	<i>Poliisihallituksen on lupapäätöksessään tai ilmoitusta käsitellessään velvoitettava luvanhaltija tai ilmoituksen tekijä määräämänsä tarkkailusuunnitelman mukaisesti tarkkailemaan ampumaradan päästöjä maaperään ja pohjaveteen parhaan mahdollisen tekniikan periaatteita noudattaen. Luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän on ilmoitettava tarkkailun tulokset Poliisihallitukselle. Poliisihallituksen tulee muuttaa suunnitelmaa, jos se on tarkkailun tulosten tai ympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi tarpeen.</i>
(uusi)	9 d §
	Toiminnan lopettaminen
	<i>Ampumarataluvan haltijan ja ampumarataa koskevan ilmoituksen tekijän tulee toimittaa Poliisihallitukselle kuusi kuukautta ennen luvan voimassaolon tai ilmoitukseen perustuvan toiminnan päättymistä parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattava lopettamissuunnitelma</i> <i>Jos luvan haltijaa tai ilmoituksen tekijää ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten hallitsemiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.</i>
10 §	10 §
Ratavastaavan ja ammunnan johtajan oikeudet ja velvollisuudet	Ratavastaavan ja ammunnan johtajan oikeudet ja velvollisuudet
Ratavastaava valvoo, että ampumarata on turvallinen ja että radalla noudatetaan järjestyssääntöä sekä ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettuja ehtoja ja määräyksiä. Ampumarataa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin ratavastaava on varmis-	Ratavastaava valvoo, että ampumarata on turvallinen ja että radalla noudatetaan järjestyssääntöä sekä ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettuja radan turvallisuuden edistämistä koskevia ehtoja ja määräyksiä. Ampumarataa ei saa ottaa

Voimassa oleva laki

tunut, että ampumarata täyttää ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetetut vaatimukset ja että ratarakenteet mahdollistavat järjestyssääntöjen mukaisen toiminnan.

11 §

Ohjaus, valvonta ja tietojensaanti

Tämän lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Poliisihallitus. Poliisi valvoo ampumaratojen turvallisuutta sekä tämän lain säännösten ja luvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista. Poliisilla on oikeus asettaa väliaikaisia rajoituksia ampumaradan käytölle, jos tästä aiheutuu ilmeistä vaaraa turvallisuudelle.

Poliisihallituksen on tarvittaessa tarkastettava, että ampumaurheilukeskus täyttää tässä laissa ja ampumarataluvassa asetetut vaatimukset.

Poliisihallituksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada ampumarataluvan haltijalta ja ampumaratailmoituksen tekijältä sekä näiden edustajalta valvonnassa välttämättömiä tietoja ampumaradan toiminnasta, ampumarataa koskevista päätöksistä, ampumarataluvan haltijasta ja ampumaratailmoituksen tekijästä sekä muista vastaavista seikoista.

13 §

Ampumaratarikos

Ehdotus

käyttöön ennen kuin ratavastaava on varmistunut, että ampumarata täyttää ampumarataluvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetetut vaatimukset ja että ratarakenteet mahdollistavat järjestyssääntöjen mukaisen toiminnan.

11 §

Ohjaus, valvonta ja tietojensaanti

Tämän lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Poliisihallitus. Poliisi valvoo ampumaratojen turvallisuutta sekä tämän lain säännösten ja luvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista. Poliisilla on oikeus asettaa väliaikaisia rajoituksia ampumaradan käytölle, jos tästä aiheutuu ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, *terveydelle tai ympäristölle*.

Poliisihallituksen on *laadittava ampumaradasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, pilaantumisriskin hallitsemiseksi sekä ampumaradasta omaisuudelle ja terveydelle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi valvontasuunnitelma, jonka mukaisesti se valvoo, että ampumaradat täyttävät tässä laissa säädetyt vaatimukset sekä toimivat lupaehtojen ja määräysten mukaisesti*. Poliisihallituksen on tarvittaessa tarkastettava, että ampumaurheilukeskus täyttää tässä laissa ja ampumarataluvassa asetetut vaatimukset.

Poliisihallituksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada ampumarataluvan haltijalta ja ampumaratailmoituksen tekijältä sekä näiden edustajalta valvonnassa välttämättömiä tietoja ampumaradan toiminnasta, *ampumaradan ympäristöriskeistä ja -vaikutuksista*, ampumarataa koskevista päätöksistä, ampumarataluvan haltijasta, ampumaratailmoituksen tekijästä sekä muista vastaavista seikoista.

13 §

Rangaistavuus

Luonnos

Voimassa oleva laki

Rangaistus ampumaratarikoksesta tuomitaan rikoslain 41 luvun 7 a §:n mukaan.

(uusi)

15 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Luvan peruuttamista tai toiminnan kieltämistä koskevaa päätöstä noudatetaan muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

(uusi)

16 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

(uusi)

(uusi)

(uusi)

(uusi)

Ehdotus

Rangaistus ampumaratarikoksesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 41 luvun 7 a §:n mukaan.

Rangaistus ympäristön turmelemisesta tuomitaan rikoslain 48 luvun 1–4 §:n mukaan.

15 §

Muutoksenhaku ja valitusoikeus

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä noudatetaan muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen erityisen painavasta ja perustellusta syystä toisin määrää.

Valitusoikeus on asianosaisella. Ampumaradoista aiheutuvan ympäristön pilaantumista ja melun ehkäisemistä koskevan päätöksen osalta valitusoikeus on lisäksi toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, sekä näiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla.

16 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

6) melun mallintamisesta sekä melun raja-arvoista ja mittasuureista;

7) ampumaradan käytöstä aiheutuvan haittavaikutuksen riskin hallinnassa käytettävistä tekniikoista ja menetelmistä sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista haittavaikutusten ehkäisemistä ja riskinhallintaa koskevista tiedoista;

8) ampumaradan ratarakenteiksi määriteltävistä osista; sekä

9) 11 §:n 2 momentissa tarkoitetusta valvontasuunnitelmasta.

Luonnos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain voimaantullessa voimassa olevat, ampumaratoja koskevat ympäristönsuojelulain tai sitä edeltäneen lainsäädännön mukaiset luvat ja ilmoitusten perusteella annetut päätökset jäävät ehtoineen ja määräykseineen voimaan. Näihin lupiin ja ilmoitusten perusteella tehtyihin päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Poliisihallitus voi muuttaa ampumaratoja koskevien, ympäristönsuojelulain tai sitä edeltäneen lainsäädännön mukaisten lupien ja ilmoitusten perusteella annettujen päätösten lupaehtoja ja määräyksiä luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän hakemuksesta. Poliisihallituksen on ennen asian ratkaisemista pyydettävä lausuntoa ja varattava tilaisuus tehdä muistutuksia siten kuin 5 a §:ssä säädetään.

Jos ampumaradalla ei tämän lain voimaantullessa ole ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua lupaa tai siitä ei ole tehty ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta, on lupaa haettava tai ilmoitus tehtävä kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Näille ampumadoille voidaan hyväksyä suuremmat ampumamelun raja-arvot kuin lain voimaantulon jälkeen perustettaville radoille.

2.

Laki

ympäristösuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristösuojelulain (527/2014) liitteen 1 14 a-kohta ja liitteen 4 7-kohta,
sellaisina kuin ne ovat laissa 905/2020,
muutetaan 3 § ja 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Soveltamisalan raja

Tätä lakia ei sovelleta merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991).

4 §

Soveltaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin aineisiin ja kalustoon.

3 §

Soveltamisalan raja

Tätä lakia ei sovelleta merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991). *Ampumaradoista aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen ei sovelleta tämän lain 3–10, 10 a, 11–13 ja 17–21 lukua.*

4 §

Soveltaminen puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa

Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin aineisiin ja kalustoon. *Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ampumaratoihin sovelletaan ampumaratalakia (723/2015).*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Luonnos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Luonnos

Liite 1

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 2 Muut laitokset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14. Muu toiminta

*a) Muu kuin liitteen 4 kohdassa 7 tarkoitettu
ilmoituksenvarainen ulkona sijaitseva ampu-
marata*

(kumotaan)

Luonnos

Liite 4

ILMOITUKSENVARAISET TOIMINNAT

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7. Ulkona sijaitseva, ampumarata, jolla on (kumotaan)
tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 lau-
kausta vuodessa ja jossa ei ole haulikkoam-
muntaan tarkoitettua rataa.

Luonnos

Asetusluonnos

Valtioneuvoston asetus

valtioneuvoston ohjesäännön 15 ja 24 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
lisätään valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 15 §:ään 1 b kohta,
muutetaan 24 §:n 1 kohta seuraavasti:

15 §

Sisäministeriön toimiala

Sisäministeriön toimialaan kuuluvat:

1 b) Ampumaratoja koskeva ympäristönsuojelu ja ympäristövahinkojen torjunta;

24 §

Ympäristöministeriön toimiala

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluvat:

1) ympäristönsuojelu ja ympäristövahinkojen torjunta ampumaratalain (763/2015) soveltamisalaa kuuluvia ampumaratoja lukuunottamatta;

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .